Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

Det begyndte i et udhus

75 år med biblioteker i Hvidovre

HvidovreBibliotekerne

Det begyndte i et udhus

75 år med biblioteker i Hvidovre

"Den der har fundet på bibliotekerne
har fundet på en god idé"
(7-årig dreng)

Udgivet af HvidovreBibliotekerne

Det begyndte i et udhus
75 år med biblioteker i Hvidovre

Redaktionsgruppe: Stinna Madsen, Kim Rømer Krogh, Lisbeth Steckhahn og Poul Sverrild

Billedredaktion: Stinna Madsen, Lisbeth Steckhahn og Poul Sverrild. Hvor intet andet er anført er fotografierne taget af HvidovreBibliotekernes personale

Forlagsredaktion: Jan Østergaard Bertelsen

Tak til:
- Danmarks Biblioteksforening for lån af plakaten med Niels Lan Doky
- John Olsen, InfoPlus for fremfinding af billeder og logoer
- Nuværende og tidligere medarbejdere ved HvidovreBibliotekerne for gode historier

Udgivet af HvidovreBibliotekerne
i anledning af 75 års jubilæet 2006

Layout: Stæhr Reklame og Marketing

Tryk: AKA-Print A/S
1. udgave, 1. oplag 2006

ISBN 87 87936 61 5

Indhold

Forord | Borgmester Britta Christensen 5

Det var ikke gået uden biblioteket | Niels Lan Doky 7

Hvidovre og biblioteket | Poul Sverrild 9

Da biblioteket kom til byen | Dorte Breschel 17

Det største skib i søen | Dorte Breschel 23

Uden identitet og indre sammenhæng | Jan Østergaard Bertelsen 29

En bogopsætters bekendelser | Poul Sverrild 41

Tider på Nord | Bente Høegh 47

Penge var intet problem! | Nina Ebbesen 53

Store forventninger | Jonna Rosenmeier 57

I Mangfoldighedens favn | Pernille Falcon 61

90'erne – modsætningernes årti | Sus Rostrup 65

Hvidovres bibliotekshuse – en aktuel anmeldelse | Jens Lauridsen 71

Bliver dette fremtiden? 81

Tidstavle 85

Formænd 1931-2006 89

Biblioteksledere 1931-2006 90

Litteratur om HvidovreBibliotekerne 91

Tillykke til HvidovreBibliotekerne med 75 års jubilæet!

Siden 1931 har Hvidovres borgere haft gavn og glæde af deres eget kommunebibliotek, og der er ingen tvivl om, at bibliotekerne har spillet en betydelig rolle i forhold til udviklingen af Hvidovres identitet som en moderne arbejderforstad med bevidste og engagerede borgere.

HvidovreBibliotekerne er en af Hvidovre Kommunes mest udviklingsorienterede virksomheder. I den almene dannelses tegn kommer konstant nye former for tilbud og arrangementer til, og HvidovreBibliotekerne kan bestemt tage deres del af æren for, at Hvidovre er en levende forstad med masser af aktivitet og mulighed for at møde andre mennesker og meninger.

Når det gælder borgerservice, ligger HvidovreBibliotekerne helt i top – også på den elektroniske del.

Rammerne for bibliotekets virke har flyttet sig en hel del med årene. Der er kommet nye medier til – musik-cd'er, dvd-film, computerspil – og en hverdag med hæsblæsende tempo har skabt et behov for ro, fordybelse og samvær, som bibliotekerne naturligt kan lægge rum til. Hvem havde i 1931 forestillet sig, at man på kommunebiblioteket kunne deltage i et strikke- eller perleværksted?

De ansatte er formidlere og ildsjæle, og borgerne beriges via biblioteksmedarbejderes personlige og faglige lidenskaber – det være sig børneteater, kunst, integration, videnskab, forbrugerspørgsmål, håndarbejde eller litteratur, selvfølgelig.

Både på Hovedbiblioteket og i filialerne Holmegård, Friheden og Avedøre står dørene åbne for samarbejde med aktører i de nære omgivelser – institutioner, skoler, foreninger, mødregrupper – og på den måde bringes kulturen ind i børn, unge og voksnes hverdag.

Den lokale forankring er vigtig og god – både for bibliotekerne og for borgerne.

Tak til alle engagerede medarbejdere og ledere, der gennem tiden har været med til at gøre HvidovreBibliotekerne til en stærk kulturel medspiller i Hvidovre.

Borgmester Britta Christensen

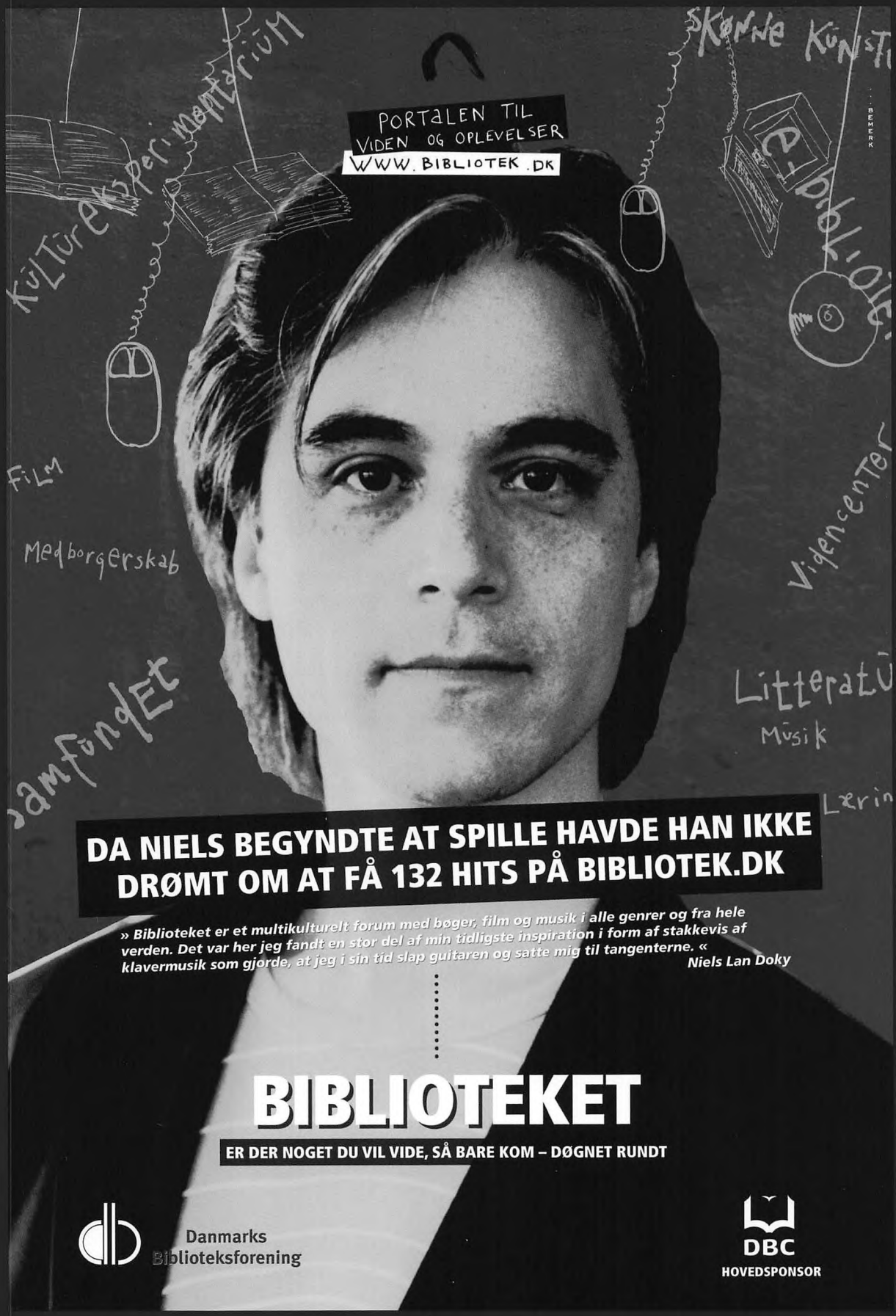
PORTALEN TIL
VIDEN OG OPLEVELSER
WWW.BIBLIOTEK.DK
Kulturekspertarium
Skønne kunster
Bibliotek
Film
Medborgerskab
Videncenter
Litteratur
Musik
Samfundet
DA NIELS BEGYNDTE AT SPILLE HAVDE HAN IKKE DRØMT OM AT FÅ 132 HITS PÅ BIBLIOTEK.DK
» Biblioteket er et multikulturelt forum med bøger, film og musik i alle genrer og fra hele verden. Det var her jeg fandt en stor del af min tidligste inspiration i form af stakkevis af klavermusik som gjorde, at jeg i sin tid slap guitaren og satte mig til tangenterne. «
Niels Lan Doky
BIBLIOTEKET
ER DER NOGET DU VIL VIDE, SÅ BARE KOM – DØGNET RUNDT
Danmarks Biblioteksforening
DBC
HOVEDSPONSOR

Det var ikke gået uden biblioteket

Af Niels Lan Doky | Jazzmusiker, opvokset i Hvidovre. www.nielslandoky.com

Jeg var 11 år gammel, da jeg så filmen 'Sidste Stik' (god film med Robert Redford og Paul Newman, som kom i 1974). Jeg blev straks totalt fascineret af den klavermusik, som udgjorde filmens soundtrack.

Min familie og jeg boede i Hvidovre på dette tidspunkt, og takket være diverse faglitteratur, som jeg fandt på Hvidovre Bibliotek, fandt jeg ud af at denne musikform hed 'Ragtime', og at den stammede fra slutningen af 1800-tallet/starten af 1900-tallet, og at den var en slags forløber for den musikform, som senere ville få betegnelsen 'Jazz'.

Gudskelov havde Hvidovre Bibliotek (som blandt de første i Danmark) også et musikbibliotek. Og her fandt jeg straks en masse Ragtime plader med alle denne genres største kunstnere (Scott Joplin, Jelly Roll Morton, Bix Beiderbecke osv.). Der gik ikke lang tid, før jeg havde lånt alle bibliotekets Ragtime plader gentagne gange og nærlyttet dem til bevidstløshed. Men fordi Hvidovre Bibliotek havde placeret Ragtime pladerne i Jazzafdelingen, begyndte jeg så småt, i begyndelsen blot af ren nysgerrighed, at gå på opdagelse i bibliotekets fremragende jazzpladesamling. Og her åbnede en ny dør sig for mig ind til en verden, jazzverdenen, som jeg ikke alene aldrig nogen sinde skulle forlade, men som jeg også senere skulle blive en integreret del af.

Jeg tog på en kronologisk opdagelsesrejse i jazzens historie og fandt blandt bibliotekets pladesamling nogle af de indspilninger, som blev den største og vigtigste inspiration for mig, og som stadigt er blandt mine yndlingsplader, bl.a. Oscar Petersons 'Night Train' og 'Soul Espagnol', Erroll Garners 'Up In Errolls Room' og mange flere.

Endvidere er der jo også Hvidovre Medborgerhus i samme bygning som biblioteket og her har jeg hørt adskillige fantastiske koncerter den gang, bl.a. med Tania Maria og med Thad Jones Eclipse Big Band.

Senere var jeg naturligvis meget lykkelig for at komme til at spille der selv, bl.a. i januar 1986 sammen med Niels-Henning Ørsted Pedersen (dagen før vi indspillede min første plade) og i 1999 med mit Vietnamesiske jazz/verdensmusik fusions projekt 'Asian Sessions'.

Jeg ved ikke, hvad jeg var blevet til, hvis ikke Hvidovre Bibliotek havde været der, lige om hjørnet fra, hvor jeg voksede op. Og jeg er derfor altid dybt taknemmelig, når jeg tænker tilbage på denne tid, og jeg har en enorm respekt og ydmyghed over for ikke alene Hvidovre Bibliotek, men også generelt over for den danske bibliotekstradition som kulturelt fænomen i sig selv. Det er en af de ting, der gør, at jeg føler mig stolt over at være fra Danmark.

Da hovedbiblioteket var bygget i 1936, blev der anlagt en ny vej, Biblioteksvej, fra Hvidovrevej til Vandværket. Billedet venligst udlånt af Historiens Hus

Hvidovre og biblioteket

Af Poul Sverrild | Leder af Kulturhistorisk Enhed i Hvidovre, lokalhistoriker

Hvidovre Kommune består i dag af to gamle landsbyer, som først ved begyndelsen af det tyvende århundrede begyndte at træde ud af landbokulturen og ind i storbysfæren som københavnsk forstad.

Hvidovre er kirkebyen, bærer af kommunens historie og har givet navn til nutidens kommune. Avedøre er den lille landsby, som altid har været vedhæng – først til Glostrup og siden til Hvidovre.

Det store dannelsesprojekt, som Danmark gennemløb fra midten af 1800-tallet, hvor oplysning, dannelse og uddannelse gik hånd i hånd og tjente til nationens rejsning, nåede naturligvis også til Hvidovre. Her var gårdejere, forpagtere og forkarle, som havde været på højskole, og her var gode skatteydere, som gennem arbejdet i sognerådet fik mulighed for at virke for den almindelige oplysning.

Det gamle samfund rummede ikke blot velhavende bønder, men også fattige jordløse. Hvor de fattige kun sporadisk mødte kulturen gennem skole og kirke, havde bønderne helt anderledes muligheder, og allerede i slutningen af 1800-tallet møder vi Hvidovres velstående bønder som kulturforbrugere i København – både i Tivoli og i teatret.

Med afsæt i kirken var skolen siden 1700-tallets begyndelse lokalsamfundets kulturhus, og herfra udsprang naturligt de nye kulturelle tilbud, som tiden kaldte på.

Otte år før grundlovens indførelse i 1849 oprettedes i 1841 en læseforening i Hvidovre Sogn. Hvidovre Sogn var dengang langt fra den samme størrelse, som Hvidovre Kommune udgør i dag. Hvidovre Sogn omfattede på dette tidspunkt formelt Frederiksberg, Valby, Vigerslev og Hvidovre, men Frederiksberg har helt sin egen bibliotekshistorie, og læseforeningen omfattede derfor kun de andre tre landsbyer.

'Hvidoure Sogns Læseforening' havde til formål at udbrede nyttig og underholdende læsning og lagde sig dermed i fin forlængelse af andre opdragende initiativer som for eksempel 'Selskabet til Havebrugets Fremme'. Men at det underholdende også er nævnt er nye toner, som peger frem mod tider med større overskud.

Medlemskab af foreningen kostede en rigsdaler (ca. 100 kr. i 2006, red.), og dermed var det kun de velbeslåede, der kunne blive medlem. Fattige havde dog mulighed for at låne en del af foreningens bogsamling mod et mindre beløb, som ikke gav dem medlemskab af foreningen.
Det gjorde 'Hvidoure Sogns Læseforening' til et filantropisk projekt, hvor sognets bedre borgere ikke blot kunne glæde sig over at hjælpe de dårligere stillede, men de kunne også bestemme, hvad de fattige kunne komme til at læse.

Læseforeningen var nok et privat foretagende, men kunne ikke tænkes uden den lokale skole og lærer som henholdsvis ekspeditionslokale og bibliotekar.

Hvidovregade 24. Hvidovres første bibliotek blev indrettet i to små værelser på 1.sal i dette hus i 1931. Huset nedbrændte i 1947, men da havde biblioteket for længst fået sit eget hus på Hvidovrevej 280. Billedet venligst udlånt af Historiens Hus

Hvidovregade 24
Billeder venligst udlånt af Historiens Hus

Da foreningen havde virket i godt fyrre år, havde den blot 22 medlemmer, men en bogsamling på 1.250 bøger. De 22 medlemmer skal ses i forhold til en befolkning i sognet på langt over 1.500, og foreningen var da også døende på dette tidspunkt. Men som bibliotek betragtet var det på papiret en flot organisation med ikke færre end tre betjeningssteder: Rytterskolerne i Valby og Hvidovre samt hos en gårdejer i Vigerslev.

Læseforeningen blev genoplivet i februar 1898, men tiderne var blevet anderledes, og økonomien omkring bogsamlingen og dens håndtering fordrede nu det offentliges medvirken med mere end bygning og bibliotekar.

I december 1898 besluttede sognerådet i Hvidovre-Valby Kommune på opfordring at overtage læseforeningens bogsamling, så efter seks årtiers virke er biblioteksagen blevet en naturlig del af det lokale selvstyres tilbud. Med åbningen den 1. januar 1899 begyndte et egentligt offentligt biblioteksvæsen i Hvidovre, om end tilbudet stadig krævede en kontingentbetaling, som udelukkede de fattigste.

Det blev et kortvarigt tilbud. Efter to års adgang til biblioteket blev Valby og Vigerslev ved årsskiftet 1900/1901 indlemmet i København, og borgerne i Hvidovre havde ikke længere adgang til at låne bøger på biblioteket.

Så blev der stille om læsningen i Hvidovre. Mens københavnske arbejdere, håndværkere og funktionærer fra 1909 gik i gang med at forvandle Hvidovre fra gartneri- og landbrugssamfund til forstad og mens fattigdommen under Den første Verdenskrig blev trofast følgesvend for mange tilflyttere, blev energien brugt på andre områder end læsningens.

Der var politisk og kulturel krig på kniven under udviklingen fra land til by i Hvidovre. Biblioteksydelser var nok et politisk mål for de tilflyttende, men det var ikke det, som stod i første række, når man var truet på sin eksistens.

Hvidovre blev omkring 1920 fyldt med ulovligt boende tilflyttere, som repræsenterede arbejder- og industrikultur, og udviklingen gjorde, at landbosamfundet to årtier ind i det 20. århundrede var godt i gang med at blive en slags by.

I 1925 kom socialdemokratiet til magten i Hvidovre, og trods økonomisk kaos og politisk uro blev biblioteksagen taget op i efteråret 1927 af den socialdemokratiske vælgerforening. Man krævede et folkebibliotek. Det skete på samme tid, som partiet lokalt havde været aktiv omkring oprettelsen af et lokalt oplysningsforbund, og Hvidovre havde nu fået omkring 6.000 indbyggere mod blot omkring 900 ti år tidligere.

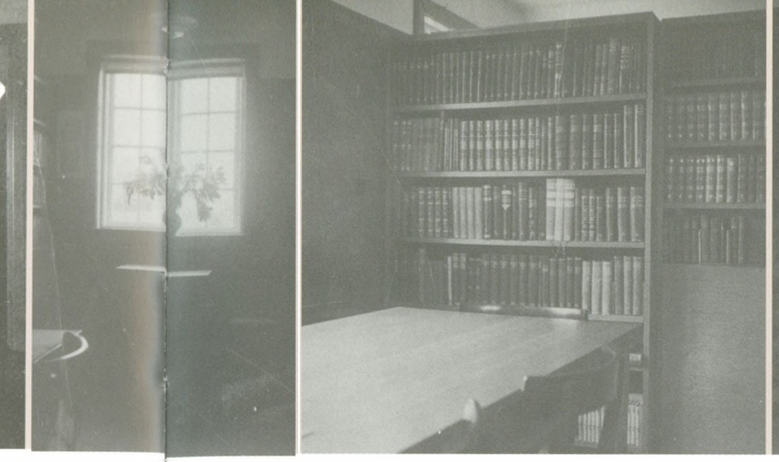

Der gik fire år med almindeligt administrativt og økonomisk bøvl fra kravet blev rejst, til biblioteket endelig var en realitet og kunne indvies i et udhus til kommunekontoret d. 1. oktober 1931. Efter 30 biblioteksløse år var der endelig adgang til at låne bøger igen.

Biblioteket fik egne lokaler som nabo til kommunens administration, men det gamle bånd til skolen blev straks knyttet, idet biblioteket fik en afdeling for skoleelever på 'hver Kommuneskole'. Nu var der blot én skole i Hvidovre i 1931, men ordningen var fremtidssikret, så den også kom til at gælde, da Hvidovre i 1934 fik sin anden skole og i 1940 sin tredje.

Det var krisetider i Danmark, og Hvidovre var som arbejderkommune ikke mindre ramt end landet som gennemsnit. Men med Formerforbundets formand, Arnold Nielsen, som sognerådsformand begyndte der at komme styr på forholdene i den før kaotiske forstadskommune.

Op gennem 1930-erne kom der styr på kloakeringen, der kom trykvand, tidssvarende skolevæsen og, helt symbolsk, en moderne omfartsvej uden om den gamle landsby. Der blev etableret fodboldbane, og ude ved stranden lå allerede en stor badeanstalt.
Med sådan en udvikling kunne Hvidovre naturligvis ikke leve med, at biblioteket – det hus, som sammen med folkeskolen skulle uddanne arbejderne til at indtage deres retsmæssige plads i samfundet – bestod af to værelser i en kommunal administrationsbygning.

I forbindelse med sognerådets opkøb af en gård blev der sat areal af langs Hvidovrevej til en ny selvstændig biblioteksbygning. I sommeren 1936 blev det store flotte folkebibliotek indviet, og biblioteket begyndte sin udvikling som staminstitution for det lokale kulturliv.

Huset kom ikke blot til at rumme voksenbibliotek og læsesal, men også et særskilt børnebibliotek, og

Hovedbiblioteket som det så ud efter krigens afslutning i 1945. Billedet venligst udlånt af Historiens Hus.

Frihedens Bibliotek på Lodsvej 2.
Billedet venligst udlånt af Historiens Hus

Trange forhold i Holmegårds børnebibliotek

Lokalhistorisk Arkiv havde til huse i kælderen i Medborgerhuset. Her er det arkivar H.O. Nordlund i samlingen

studiekredslokaler skulle i kælderen danne ramme om det supplerende oplysningsarbejde, som var en del af ideologien.

Med en ny bygning var tiden i 1937 endelig kommet til at få et personale, som var uddannet til biblioteksarbejde. Bibliotekar Eva Raae Schultz (tidligere Jacobsen) kom gennem de næste fire årtier til at præge biblioteksvæsenets markante udvikling og udbygning i Hvidovre.

Skolernes rolle var ikke glemt. Folkebiblioteket var på sæt og vis barn af skolen, men nu blev det biblioteket, som i 1941 med ansættelse af de første skolebibliotekarer ved Holmegårdskolen og Strandmarkskolen, igen inddrog skolerne i bibliotekssagen.

De samme to skoler var også i centrum, da Hvidovre efter Befrielsen skulle have to biblioteksfilialer for at imødekomme den hurtigt voksende befolknings behov. Skolerne lagde lokaler til voksenudlån nogle timer om ugen.

Samlivet med skolerne var ikke uproblematisk, og bibliotekssagen havde medvind, så selvstændige filialer i det nordlige og sydlige Hvidovre skulle der til.

Medens befolkningen voksede fra 13.000 i 1945 til 39.000 i 1960 kunne Hvidovre med ti års mellemrum indvie de to filialer i syd i 1951 og nord i 1961. Dermed genskabte biblioteksvæsenet den oprindelige struktur med et bibliotek pr. kirkesogn – en struktur vi fortsat har i Hvidovre med vores nu fire biblioteker.
Samtidig fik efterhånden alle kommunens syv folkeskoler rigtige skolebiblioteker i særligt indrettede lokaler. Knap var skolebibliotekerne udbygget i 1963, før de året efter organisatorisk blev udskilt fra biblioteksvæsenet og overført til skolevæsenet i medfør af en ny bibliotekslov.
Samme år, i 1964, begyndte det første arbejde med planer om et nyt hovedbibliotek, som skulle rumme en række nye funktioner ved siden af de traditionelle biblioteksfunktioner.

Biblioteket var nu klar til at indtage sin rolle som Velfærdsdanmarks kulturmotor. I slutningen af 1960'erne, hvor ungdomsoprøret lurede rundt om hjørnet blev biblioteket fødselshjælper og sekretariat for nye kulturaktører som et kulturråd og en teaterforening, og da de fysiske rammer i 1970-erne blev til det, kom biblioteket også til at rumme et lokalhistorisk arkiv, være sekretariat for en nystiftet filmklub og endelig til at yde sekretariatsbistand til foreningerne i Hvidovre Kommune.

Hovedbiblioteket havde længe været for lille, og efter et mellemspil, hvor planen var at lægge et nyt hovedbibliotek på Risbjerggårdgrunden, gik man i 1970 i gang med opførelsen af et stort og nyskabende medborgerhus, som kunne tilfredsstille en stor selvbevidst forstadskommunes behov for at markere sig kulturpolitisk.

I 1972-73 kunne huset indvies med imponerende stort bibliotek, koncertsal og mødelokaler til omfattende borgeraktivitet. Bygningen stod som symbol på, at bibliotekets havde hovedrollen i det lokale kulturliv – både i driften og i udviklingen af tilbud, som kunne tilfredsstille tidens skiftende behov. Biblioteket var ikke bare blevet markedsorienteret, men markedsførende.

Udbygningen var slut, men kommunalreformen kom i 1974 til at lægge Avedøre sammen med Hvidovre, og den nye bydel fik sit bibliotek, som ved opførelsen markerede, at Hvidovre Kommune fortsat vægtede de kulturelle opgaver tungt.

Gennem anden halvdel af 1970-erne blomstrede kulturlivet i Hvidovre med det nye Hovedbibliotek/Medborgerhus som katalysator og organisator. Bogen blev trængt i baggrunden af sine egne, og musik, kunst og teater trådte i forgrunden.

De generelt gode tider, den udbyggede kommune og det udviklede biblioteksvæsen gav afsæt for en dynamisk aktivitet, og Hvidovre blev i disse år placeret markant på det kulturelle Danmarkskort.

1980-erne blev en brat opvågnen. Det var slut med en lind strøm af nye skatteydere, arbejdsløsheden steg, og Hvidovres Kommunes sidste storskala udviklingsprojekter, Avedøre Stationsby og Avedøre Holme, fik ikke de vækstbetingelser, som var forventet.

De gyldne tider var slut, det klassiske dannelsesprojekt gennemført, og et nyt samfund stod for døren med nye dagsordener og nye udfordringer.

Den svage økonomi, den stærkt stigende arbejdsløshed og den voldsomme opbremsning, som regeringens kartoffelkur midt i 1980-erne medførte, gav anledning til en serie af stramninger i hele den kommunale økonomi. I første omgang kom det til at ske i form af besparelser, som også ramte kulturlivet. Først i anden omgang – i løbet af 1990-erne – førte spareindsatsen til begyndende omstruktureringer og omstilling til det næste årtusinds udfordringer.

Tv.: Så må det gamle bibliotek vige pladsen, og nedrivningen er i fuld gang. 1972. Foto Prima Foto.

Th.: Forhenværende borgmester Christian Sørensen knuste en flaske champagne mod en gravemaskine og byggeriet kunne tage sin begyndelse. Bagved ses formand for Kulturelt Udvalg, Herluf Rasmussen, oktober 1971. Fotograf ukendt.

I løbet af det 20. århundredes to sidste årtier gik det i udpræget grad Hvidovre, som det i øvrigt gik den vestlige verden. Hvor Hvidovre i de mange årtier før havde været barn af industrisamfundet og havde huset storbyens arbejderbefolkning, så ændredes befolkningssammensætningen nu, så gruppen af funktionærer blev den største.

Arbejderforstaden Hvidovre havde været med helt fremme i arbejdet med at skabe det industribaserede velfærdsamfund, hvor det kollektive ansvar var den bærende værdi. Nu var det andre værdier, som prægede dagsordenen, og med den begyndende dans om guldkalven på boligmarkedet omkring årtusindskiftet blev den ny dagsorden synlig.

Avedørelejren blev omkring årtusindskiftet som kommunens nyeste bydel placeret på det gamle militære anlæg. Her foldede den ny tid sig ud med en bystruktur, som er alt det, som den gamle forstad ikke er. Her er alle de funktioner blandet, som det havde taget et århundrede at få skilt ad: boliger, erhverv og institutioner. Og boligerne blev alle sammen ejer- eller andelsboliger.

Ved tærsklen til det 21. århundrede står Hvidovre overfor en udfordring, hvor det 20. århundredes boligmasse og sociale struktur skal tilpasses en befolkning med andre behov end de gammelkendte.

Det nye hovedbibliotek står færdigt, og reolerne er på plads. Det gamle bibliotek ses til venstre. 1972. Foto: Prima foto.

Da biblioteket kom til byen

En fortælling baseret på interview med Jens Kristensen, tidligere formand for Lokalhistorisk Forening

Af Dorte Breschel | Journalist, informationsmedarbejder på Hvidovre Borgmesterkontor

Foto: Ebbe Forup

Jens Kristensen, født den 18. juli 1919
i Østerby på Samsø.
Flyttede til Hvidovre som 22-årig i 1942.
Medlem af Kommunalbestyrelsen 1958-1982
Formand for bygge- og byplanudvalget i 1966-1974
Formand for Teknisk udvalg 1962-1982
Formand for Lokalhistorisk Forening 1978-1989

Store nyheder til kaffen

1931. Det upolitiske *Ugeblad Hvidovre Avis* ligger på spisebordet ved siden af koppen med kaffe og Rich's. Det er fredag den 25. september. Forsiden af avisen bekendtgør, at Hvidovres nye Kommunebibliotek åbner i kommunebygningen på Hvidovregade 24 om en uges tid.

"Et vist Maal af Viden er en Betingelse for at komme Livet igennem. Et vist Kendskab til Skønlitteratur, inden- som udenlandsk, er af stor opdragende Betydning. Med Bibliotekets Oprettelse er en Grundsten lagt til at saadant kan ske.." Det står der. Hvidovreborgeren gnider sig over hagen. Han fornemmer, at en ny verden åbner sig for ham. Ifølge sognerådsformand Arnold Nielsen, som har skrevet artiklen, kan man på det nye bibliotek finde "...Traps Danmark, Brehms Dyrenes Liv, Opfindelsernes Bog, Monrads Moderens Bog, Henriksens Havebog, Landbrugets Ordbog, Pedersen-Bjerregaards Vort Fjerkræ, Illustreret dansk Litteraturhistorie, Dansk biografisk Haandleksikon. Men foruden saadanne almindeligt kendte Værker er der mange Bøger, som man bliver opmærksom paa og glæder sig over at finde ved de aabne Hylder."

20 bogfattige år

– Det var jo ikke ligefrem lattervækkende litteratur, der stod på hylderne i begyndelsen, fortæller Jens Kristensen, som på denne tid var 12 år og boede hjemme hos forældrene på husmandsstedet på Samsø.

BIBLIOTEKSREGLEMENT

OG VEJLEDNING VED BENYTTELSEN AF

HVIDOVRE
KOMMUNEBIBLIOTEK

HVIDØVREGADE 24 TELEFON 300

AABNINGSTIDER

Mandag, Onsdag, Fredag og Lørdag Kl. 14-20 (2-8)
Tirsdag og Torsdag .. 12-16 (12-4)

BIBLIOTEKET ER LUKKET

Sidste Uge i Juli og første Uge i August samt 1ste Maj, Paaskelørdag, Grundlovsdag, Juleaftensdag og Nytaarsaftensdag

1933

Biblioteksreglement 1933: "Lånerne er, under Ansvar efter Loven, pligtige at erstatte Bøger, de ødelægger eller bortkaster, samt til – efter Bibliotekets Skøn – at godtgøre den Skade og Overlast, som de paafører Bøger, der er dem betroet, f. Eks. ved at skrive eller tegne i dem, eller at iturive, tilsmudse eller ombøje Blade, Kort og Billeder".

– Men glæden ved det nye bibliotek var alligevel stor, for Hvidovre havde været uden bibliotek i 20 år. I 1901 overtog Københavns Kommune Hvidovre Sogns Folkebibliotek, som siden 1899 havde haft til huse i rytterskolen i Valby, og folk i Hvidovre havde ikke adgang til Københavns Kommunes biblioteker. Man kunne jo ligesom før i tiden låne bøger af venner og familie, men bogfattige – det var menneskene her i Hvidovre.

– Her i Hvidovre som andre steder havde man jo, inden Folkebibliotekerne kom, 'bogkredse' eller læseforeninger. Det var forsamlinger af mennesker, som jævnligt købte bøger ind, som gik på tur om vinteren. På Samsø var det mest de 'fine folk' – lærere, provster og bønder, der var med i bogkredsene. Husmænd og landarbejdere var ikke med i den slags, men vi lånte bøger af hinanden. Hjemme hos os havde vi 10 hæfter med Steen Steensen Blichers samlede værker. Min far lånte hæfterne ud, så de blev frygteligt lasede med tiden.
I 20 år måtte Hvidovreborgerne altså undvære bøgerne. Til gengæld blev både Socialdemokraten og Hvidovre Avis grundigt læst – eller læst højt – fra ende til anden af i mangt et arbejderhjem i Hvidovre.
– Hjemme sang vi også meget, og senere fik vi jo radio med højttalere, husker Jens Kristensen.

2 timer om ugen

Det nye Kommunebibliotek havde åbent 1 time to gange om ugen. Bogbestanden var på 1050 bind. Tidligere porcelænsarbejder Sofus Hansen var ansat som bibliotekar. Alle kunne benytte sig af læsesalen, og var man over 18 år havde man lov til gratis at låne bøger med hjem – højst to bøger i 14 dage af gangen. Bøgerne skulle 'uanset Vejret – være velindpakkede, naar de bringes til og fra Biblioteket – i Papir, Mappe eller Taske' og 'Af Hensyn til Smittefaren advares man mod at blade med fugtede Fingre i Bøgerne. Farlig smitsom Sygdom i Laanerens Hjem skal straks meddeles Biblioteket'. Jo – der blev passet godt på både borgerne og den beskedne bogsamling.

Bibliotek med varme og rengøring

Kommunebiblioteket bliver en succes. En bibliotekarmedhjælp bliver ansat, og i efteråret 1934 meddeler bibliotekaren sognerådet, at biblioteket mangler både plads og bøger. Dette fører til, at man i 1935 går i gang med at bygge et nyt kommunebibliotek på Hvidovrevej 280. Den 18. juni 1936 holdes indvielsen.

– På denne tid var Hvidovre marker og marker. Hvidovrevej havde indtil 1935 heddet 'Mellemdigevej', fordi der var grøfter i begge sider. Nu var grøfterne blevet fyldt op, og på en del af jorden til Høvedstensgården blev nu opført et moderne bibliotek. Sognerådsformand Arnold Nielsen var i det hele taget 'det moderne Hvidovres fader'. Selvom det var småt med penge i kommunekassen på den tid, fik vi både biblioteket, vandværket og flere skoler i hans tid, fortæller Jens Kristensen.

Det nye bibliotek vakte opsigt og blev omtalt i flere biblioteksfaglige tidsskrifter.
– Og det kan man godt forstå. De 8.500 sjæle i Hvidovre havde nu fået både udlån og læsesal for voksne, børnebibliotek, skrankerum, kontor, to studiekredslokaler, magasin og bogbinderi i kælderen, forklarer Jens. – Især det med studiekredslokalerne, syntes man her i Hvidovre, var helt fantastisk. Her var pludselig nogle offentlige lokaler – med varme og rengøring! – som man kunne låne. Tidligere havde foreninger og studiekredse kunnet låne skolestuen, men man skulle selv sørge for brændsel til kaminen og for at gøre rent bagefter.

Vagtværn og bøger

1944. Jens lægger lærredsposen med bogen på bagagebæreren. Han svinger benet over cyklen og slingrer ud på Hvidovrevej. Han har netop sagt farvel til Ruth i lejligheden på Vigerslev Alle. I en uge skal han og en håndfuld andre kolleger være på døgnvagt på arbejdet.
– Jeg arbejdede hos KTAS på Frederiksberg, og for at passe på virksomheden under krigen (2. verdenskrig, red.) var vi nødt til at lave vores eget vagtværn. Politiet var jo blevet taget af tyskerne, husker Jens. – Hver anden uge sov jeg hver nat på min arbejdsplads, og det var på det tidspunkt, at jeg begyndte at låne bøger på biblioteket. Der var jo mange fritimer på vagten om aftenen og natten.
Bogen på bagagebæreren var Jeppe Aakjærs beskrivelser af Steen Steensen Blichers liv og levned, og besøget på Hvidovre Bibliotek var Jens' første rigtige biblioteksbesøg.
– Vi havde ikke brugt biblioteket på Samsø. Min far sagde altid, at biblioteksbøgerne blev 'over-spyttet', så dem skulle vi ikke låne. Og for resten havde husmandsfolk en lang arbejdsdag, så der var ikke tid til at læse og gå på biblioteket.
I 1944 etablerede også Hvidovre Kommune sit eget vagtværn, som i øvrigt havde 'station' – på biblioteket!

Fru Schultz

På biblioteket på Hvidovrevej blev lånerne bl.a. betjent af Eva Raae Schultz. Hun havde været ansat som bibliotekar siden 1937 og blev i 1943 leder af Hvidovre Kommunes Biblioteksvæsen.
'Fru Schultz' skulle gå hen og blive en vigtig person i HvidovreBibliotekernes historie.

Under krigen fungerede fru Schultz som kontaktperson for modstandsbevægelsen i Hvidovre, og biblioteket var det lokale 'kontaktsted'.
– Eva Raae Schultz var en rank dame – og meget bestemt. Som kommunalpolitiker havde jeg mange gode samtaler med 'fruen' – både om sager, der kørte, om kulturen og biblioteket.
– Hun elskede hele den udvikling, der var inden for biblioteksvæsnet. Ja, det var vel nærmest hendes værk, fortsætter han. – Og hun havde en god makker i borgmester Christian Sørensen. Hvis der var diskussion om noget, kunne han som argument fremføre 'Det siger Eva' – og så blev det sådan.
Eva var en ildsjæl, og selvom hun blev pensioneret i 1978 kunne hun ikke 'lade bibliotekerne være'.
– Hun kom nogle dage om ugen og klippede ud af Hvidovre Avis, fortæller Jens Kristensen. – Jeg ved egentlig ikke, hvad det var hun klippede ud, men i lokalhistorisk arkiv har vi har stadig nogle kassetter stående med mærket 'Fru Schultz' udklip'.

I oktober 1978 blev der holdt afskedsfest for leder af Holmegård Bibliotek Jens Christian Andersen og stadsbibliotekar Eva Raae Schultz. Personalet opførte en revy.

Første filial

Allerede i slutningen af 1940'erne havde Hvidovre Kommune ansøgt Statens Byggenævn om at få lov til udvide biblioteket, men forgæves.

For at tilgodese borgerne i Hvidovres nordlige og sydlige udkanter blev der i 1947 oprettet mindre biblioteksudlån på Holmegårdsskolen og Strandmarksskolen. Biblioteksvæsnet fik flere ansatte, skolerne fik egne biblioteker med læsesale, personalet blev udvidet og i 1951 åbnede det første rigtige filialbibliotek på Lodsvej 2.

– Staten havde ikke givet byggetilladelse til noget som helst, så kommunen besluttede at leje tre lejligheder og slå dem sammen, så de kunne bruges til bibliotek, siger Jens.

Knopskydninger

Hvidovreborgerne var flittige lånere. Ved Hvidovre Kommunebiblioteks 25 års jubilæumsfest i 1956 kunne stadsbibliotekar Eva Raae Schultz berette, at ud af de 34.000 borgere benyttede godt 7000 sig af biblioteket. Selvom fjernsynet havde holdt sit indtog – og rock-musikken ligeså – havde bøgerne stadig deres berettigelse.

– Der blev jo kun sendt udsendelser i fjernsynet et par timer om dagen, understreger Jens Kristensen. – Så optimismen var stor i biblioteksvæsnet, og hele vejen rundt i kommunalbestyrelsen var der positiv stemning for yderligere litterære knopskydninger.

I 1961 blev et smukt og moderne Holmegårds Bibliotek indviet, og i 1969 åbnede Frihedens Bibliotek i lokaler i højhuset i Friheden.

Samme år fyldte Jens 50 år, og blev i den anledning interviewet af Niels Erik Madsen fra Hvidovre Avis.

– Han spurgte mig, om jeg havde nogle ønsker, og jeg svarede, at jeg kun havde ét ønske: Et stort nyt bibliotek, hvor bøger, kunst og kulturelle oplevelser kunne samles. Et sted, hvor folk kunne få viden og oplevelser.

1971. Kommunalbestyrelsen er samlet i mødesalen på rådhuset. På dagsordenen står det endelige skitseforslag til et nyt Medborgerhus med sal og bibliotek. Der stemmes om forslaget, og kun det ene konservative kommunalbestyrelsesmedlem stemmer imod. I resten af salen stråler smilene om kap med Livets Træ på Carlo Rosbergs store billede. Jens Kristensens ønske er gået i opfyldelse.

Fontænen "Byens Kilde" foran Hovedbiblioteket begynder at patinere smukt.

Kunstneren Ib Braun (i den brune jakke) var glad og stolt, da fontænen "Byens kilde" blev indviet i april 1978

Så kan det nye hovedbibliotek indvies, og det er en meget glad Herluf Rasmussen, der går på talerstolen. Billedet venligst udlånt af Historiens Hus

Det største skib i søen

Interview med Herluf Rasmussen, formand for Kulturelt udvalg 1970-1974

Af Dorte Breschel | Journalist, informationsmedarbejder på Hvidovre Borgmesterkontor

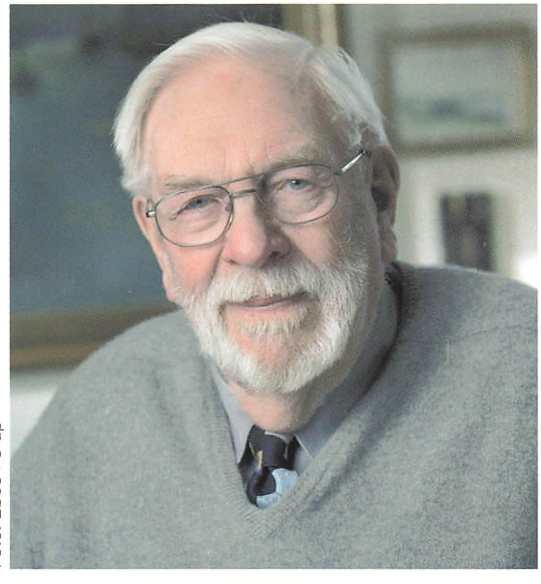

Foto: Ebbe Forup

Herluf Rasmussen – født 1920 i Valby.
Flyttede til Hvidovre i 1926
Medlem af kommunalbestyrelsen første gang i 1958-1962 (Kommunist/løsgænger)
Medlem af Folketinget i 1960-64
Medlem af kommunalbestyrelsen i 1962-66 (SF)
Medlem af kommunalbestyrelsen i 1970-1974 (Socialdemokratiet)
Medlem af kommunalbestyrelsen i 1974-1978 (Medborgerlisten)
Formand for Kulturelt Udvalg i 1970-1974

– Det var en spændende opgave at sætte det 'skiw' i søen, og der var mange mindeværdige episoder undervejs, smiler Herluf Rasmussen.

Planlægningen og opførelsen af Medborgerhuset i begyndelsen af 1970'erne er langt fra det eneste – men uden tvivl det største – 'skiw', som Herluf har været med til at søsætte.
Først var der skoleskibet Jette Jan og skuden Frem, som han som formand for skolekommissionen sørgede for at anskaffe til Hvidovres skoleelever. Så kom indkøbet af en ny feriekoloni i Svejbæk ved Silkeborgsøerne og en bådebro i Kalveboderne. Men intet projekt var større end Medborgerhuset.

Op af skrinet – ned i skrinet

Blot ti år efter opførelsen af kommunebiblioteket på Hvidovrevej kom det første ønske om mere plads til bøger og videbegærlige borgere, og samtidig med byggeriet af det nye rådhus arbejdede kommunalbestyrelsen på at lade de samme arkitekter – Schønnemann og Brandi – tegne en tilbygning, hvori biblioteket kunne være. Projektet blev dog skrinlagt i 1955.

Men endnu engang gik der kun et tiår, før bibliotekstankerne igen blev støvet af. I 1964 besluttede kommunalbestyrelsen at udskrive en arkitektkonkurrence, men konkurrencen blev aldrig til noget. Og sådan blev planerne om et nyt hovedbibliotek og medborgerhus fra tid til anden hevet op af skrinet for derefter at blive lagt tilbage igen. Indtil 1970.

– Efter valget i 1970 blev jeg formand for kulturelt udvalg. Den tidligere formand, Svend Rehling Sørensen, havde lavet en aftale med arkitekterne Flemming og Per Lassen om, at de skulle lave en skitse til et nyt hovedbibliotek, husker Herluf Rasmussen. – Men da skitseforslaget blev forelagt og vedtaget i kommunalbestyrelsen i slutningen af 1970, var jeg ikke tilfreds. Salen lå midt inde i biblioteket, og de kommunale kontorer lå rundt omkring. På den måde blev der taget alt for meget plads fra selve biblioteket.

Små kager og store planer

Herluf holdt et møde med arkitekterne i tegnestuen nord for København.
– Over en kop kaffe og en beskeden lille julesmåkage fik vi talt om de store planer. Jeg lagde vægt på, at der skulle gives plads til læsesale og studierum frem for kommunale kontorer, forklarer den daværende formand for kulturelt udvalg. – Og arkitekten svarede bare: OK, så skal vi lave det sådan.

Helt så let gik det ikke hjemme i Hvidovre.
– De kulturelle foreninger støttede os, men der var også mange, der var imod det nye medborgerhus. Der blev holdt arrangementer, lavet protestlister, ja, sågar demonstrationer, imod planerne. Man mente, at det var for dyrt. 'Kommunefråds' var slagordet, da en lokal husmor gik i spidsen for en march, smiler Herluf Rasmussen og tilføjer: – Protestmarchen gik dog i opløsning, da det begyndte at regne. Så meget for den 'idealistiske' modstand!

– På det politiske plan var det især de konservative, som var modstandere af projektet. De krævede blandt andet en vejledende folkeafstemning om planerne. Det morsomme var, at de første, der meldte sig til at låne Medborgersalen, da den stod færdig, var Konservativ Ungdom!
– Det gik som jeg spåede: Alle blev glade for det nye medborgerhus!

Drømme og dialog

Da Herluf Rasmussen fremlagde den endelige skitse til et medborgerhus for kommunalbestyrelsen var det med ordene 'Det er et tigerspring ind i fremtiden', og det var der andre, der var enige med ham i. I januar 1971 stemte et flertal i kommunalbestyrelsen bestående af socialdemokrater, de radikale og SF for opførelsen af det nye medborgerhus – med sal og bibliotek. Byggeriet kunne gå i gang.

– Jeg havde altid været interesseret i biblioteker, og nu havde jeg fået en meget spændende opgave, som jeg skulle løse sammen med arkitekterne og stadsbibliotekar Eva Raae Schultz. Ja, det var os, der lavede det – fru Schultz og jeg var med hele vejen. Jeg kan huske, at vi sad og drømte om 'vores' projekt: Her skulle være koncerter, teater, alt muligt, som vi ikke havde haft før i Hvidovre. Jeg arbejdede også på at få et kulissetårn på Medborgersalen, så der kunne være et fast teater her, men det var der ikke stemning for i kommunalbestyrelsen. Men der skulle være plads til at danse mellem reolerne. Ja, i bogstaveligste forstand! Vi drømte om, at der skulle være plads til den slags, erindrer Herluf Rasmussen og stråler.
– Vi var i tæt dialog med arkitekterne, om alt fra udluftning til æstetik; vi tog på rejser til Tyskland for at kigge på haller med god akustik.
– Jeg ville bevare Risbjerggård til de mere folkelige arrangementer – andespil og den slags, mens Medborgersalen skulle være rammen om mere seriøse kulturelle arrangementer. Men kravene til lokaler ændrer sig, og med tiden er andespillet også rykket ind i 'salen'.

En sensation

Godt 31 millioner kroner kom det nye Medborgerhus til at koste, men så var det også en sensation, da første etape af byggeriet – biblioteket – endelig kunne indvies i 1972.
– Der kom delegationer helt fra Japan for at se det! Der fandtes et tilsvarende byggeri i Herning (centralbiblioteket – også tegnet af Flemming Lassen, red.), men det var slet ikke lige så stort, husker

Et par stolte "faddere": Stadsbibliotekar Eva Raae Schultz og formand for Kulturelt Udvalg Herluf Rasmussen. 1971. Fotograf ukendt.

Medborgersalen blev brugt til både folkedans –

Herluf. – Medborgerhuset i Hvidovre var epokegørende. Man havde både bibliotek og medborgersal, musikrum og studielokaler. Og med Eva Raae Schultz som en inspirerende leder lykkedes det at bemande og besjæle det nye bibliotek. Hun samlede et meget dygtigt personale omkring sig – nogle er med endnu og er med til at føre de gode traditioner videre.

– Jeg var glad, da det hele stod færdigt. Vi fik ros overalt. Hvidovre gik virkelig i spidsen – med noget godt. Medborgerhuset var med til at hæve Hvidovre fra dér, hvor vi befandt os før, og vi fik noget, som man gik og sukkede efter i alle andre kommuner.

En cadeau til socialdemokraterne

Herluf Rasmussen, der i dag er 85 år, lagde blod, sved og drømme i opførelsen af Medborgerhuset, men: Uden et socialdemokratisk flertal var det ikke kommet op at stå, siger han. – Hvidovre Kommune har altid været foregangskommune, hvad angår biblioteker, og det skyldes det socialdemokratiske styre. Folkebibliotekerne er arbejdsklassens universiteter, og for en udflytterkommune som Hvidovre kom bibliotekerne tidligt til at spille en rolle for de mange, som ikke havde tid eller råd til at skaffe ny viden andre steder. De penge, der i tidens løb er afsat til bibliotekerne kommer igen på en anden måde: Bøger er med til at skabe menneskers tilværelser. Bibliotekerne er grundlaget for menneskers viden.

– og jazzkoncerter

“Rockerne kommer

I begyndelsen af 70’erne holdt vi en række koncerter med rockgrupper på spring: Tøsedrengene, Sods, Alberte m.fl. Det var enormt populært, og når billetudleveringen startede, var der kø gennem hele udlånet. Billetterne blev revet væk. Da Sods skulle spille i Medborgersalen, genlød Hvidovrevej pludselig af motorcykellarm, og en flok unge mænd af “rockertypen” kørte op foran Hovedbiblioteket: de ville meget gerne til koncert – UDEN billetter. De meget unge børnebibliotekarer, som stod ved indgangen, sagde med bævende stemme, og assisteret af inspektør Jørgen Skov som stærk mand, at arrangementet krævede billetter. Og miraklet skete – rockerne kørte igen – helt uden ballade!”

Musikafdelingen havde i starten aflytningspladser

Uden identitet og indre sammenhæng!

Historier om biblioteket og kulturen i Hvidovre

Af Jan Østergaard Bertelsen | Fhv. biblioteksdirektør og -chef, redaktør

'Hvidovre kommune, der er skabt af de senere års hurtige og planløse vækst, er uden indre sammenhæng og identitet'. Sådan lød en af de barske konklusioner fra en gruppe arkitektstuderende ved Kunstakademiets Arkitektskole i en rapport fra 1977. Hvidovre Kulturråd havde inviteret de unge studerende til at undersøge det fysiske miljø i kommunen og til at komme med forslag til forbedringer. De arkitektstuderende var mildt sagt ikke imponerede over det de så. Friheden beskrives fx som 'gråt, fantasiløst, forblæst og deprimerende', en cementørken uden mulighed for kreativ og konstruktiv livsudfoldelse. 'Når man betragter disse og lignende byggerier landet over, dukker det samme spørgsmål op: Forbrydelse eller dumhed?' siges det fx i rapporten. Og kun få områder i kommunen fik en bare nogenlunde positiv omtale.

For mange mennesker uden for Hvidovre betragtes kommunen tilsvarende som 'noget man kører igennem' på vej til et andet og vigtigere bestemmelsessted. Måske strejfes man af spørgsmålet: Kan man bo og leve her, er der liv?

Tænk kunne der virkelig ske noget i Hvidovre? Det spørgsmål anes bag *Politikens* omtale i 1969 af planerne om teater i Hvidovre: 'I al stilfærdighed har Storkøbenhavn fået et nyt teater i Hvidovre'! Men senere, især i 1980-erne, gav teateraktiviteterne i Hvidovre genlyd i den landsdækkende presse (læs: hovedstadsaviserne): Det var bl.a. deltagelsen i den københavnske FOOLs festival, hvor tilskuere blev fragtet i busser fra Kongens Nytorv i København, og franske gæstespil med Campagnolteatret og Compagnie Philippe Genty. Teateraktiviteterne gav sågar anledning til et af kongefamiliens sjældne besøg på Vestegnen.

Ja, man kan bo og leve i Hvidovre, man kan sågar få kulturelle oplevelser. Man kan vist tilmed leve godt, og kaster man et blik bagud får man som udenforstående indtryk af en fanden-i-voldsk aktivitet: Måske har det været et bevidst ønske hos politikerne at vise omverdenen – især den københavnske nabo – at Hvidovre var mere og andet end en slumrende forstad. Hvidovre har satset markant på sport og kultur bl.a. for at markere kommunen.

Biblioteket – al tings moder

Direkte og indirekte har biblioteket haft stor betydning for kulturlivet i Hvidovre. Initiativer er udgået fra biblioteket og politikerne har givet biblioteket det administrative ansvar for næsten alle nye initiativer på kulturområdet. Dermed har man kunnet sikre at initiativer ikke gik døde i al det kedsommelige bureaukrati som er en nødvendighed for at ting kan gennemføres, men som idémennesker sjældent finder særligt tiltrækkende. Der er landet over mange eksempler på, at selv nok så strålende initiativer har haft et kort liv og lidt en krank skæbne, fordi det administrative ikke har været i gode hænder. Den ulykke har man undgået i Hvidovre.

Hvidovres politikere har været både fremsynede og modige. Tidligere stadsbibliotekar Dan Heinsen siger, at politikerne ville noget, de var til at få i tale og de var villige til at sætte initiativer i gang. Derimod

Da Hvidovre fik kongeligt besøg. Dronning Margrethe og Prins Henrik er til forestillingen "Le bal" i Medborgersalen. Her er regentparret i samtale med Aksel Helmersen, Flemming Thøgersen og borgmester Inge Larsen. Billedet venligst udlånt af Historiens Hus

var bibliotekets personale ofte svære at begejstre for nye initiativer, der gik lidt ud over den traditionelle biblioteksvirksomhed.

For politikerne og de andre initiativtagere har det ikke altid været en dans på roser. Protester, beskyldninger om kommunefråds, konflikter mellem forskellige kulturopfattelser, aversion mod det anderledes og provokerende er også en del af historien.

I en meget stor del af bibliotekets nyere historie har især en person, Eva Raae Schultz, præget begivenhederne. Den mangeårige formand for Hvidovre Kulturråd Axel Helmersen, der flyttede til Hvidovre i 1950'erne, har beskrevet en tilflytters møde med fru Schultz således: '... ganske langsomt vågnede en forståelse for, at kulturlivet [i Hvidovre] udsprang fra biblioteket med fru Schultz som drivkraft.'

Hvidovre Kulturråd, som indtager en særlig plads i kulturens udvikling, var måske ikke blevet til virkelighed i 1967 hvis det ikke havde været for biblioteket – eller rettere: fru Schultz. Kulturrådets første formand, Børge Pedersen, turde i 1978 'godt vove den påstand at uden Eva Raae Schultz, og den stædighed hun i den anledning lagde for dagen, havde vi aldrig fået kulturrådet op og stå.' Og Niels Erik Madsen, Hvidovre Avis mener at fru Schultz må 'tilskrives hovedæren for at Hvidovre ikke blev en 'stenørken' i kulturelt henseende'.

Eva Raae Schultz blev ansat i 1937 som den første faguddannede bibliotekar i Hvidovre og som assistent for bibliotekets leder, billedskærer Axel Jensen, der blev ansat som bibliotekar i 1932. I 1943 blev Eva Raae Schultz udnævnt til leder af HvidovreBibliotekerne, og i de følgende 35 år, indtil sin afgang den 31. oktober 1978, prægede hun bibliotekerne og kulturen i Hvidovre. Eva Raae Schultz sagde i et interview i 1982, at når hun 'i sin tid søgte til Hvidovre, skyldtes det, at jeg følte mig meget tiltrukket af den nye biblioteksbygning. Det nye byggeri var udtryk for, at det var en kommune, der ville noget. Man skal tænke på, at Hvidovre på det tidspunkt ikke havde mere end 7.-8.000 indbyggere, så det var for mange andre kommuner den vildeste luksus, Hvidovre begav sig ind i.
Men det viste, at byrådet domineret af socialdemokrater ville slå et slag for folkeoplysningen. Det var noget, der blev lagt mærke til over hele landet. Hvidovre kommune havde som en lille sognekommune pludselig fået det 'blå stempel..'

Fru Schultz forstod om nogen at udnytte de muligheder biblioteksloven af 1964 gav for udvikling af det lokale kulturliv: loven satte – for den tid – meget vide grænser for de aktiviteter, der kunne defineres som biblioteksaktiviteter og dermed, hvilket var det vigtigste argument, automatisk medførte statstilskud.

Allerede i 1950'erne havde fru Schultz litteraturkredse i bibliotekets regi, og der lød utallige lovord om de spændende timer deltagerne havde under hendes inspirerende ledelse. I 1964 tog fru Schultz initiativ til, sammen med den kommunale aftenskole, at arrangere en række forfatteraftener, hvor danske forfattere fortalte og læste højt af egne værker. Disse aftener blev en stor succes med mere end 200 tilmeldte deltagere. Arrangementerne blev gentaget i 1965/66 og 1966/67. Derefter skiftede serien navn og indhold til *Kunstnerne fortæller*. Senere kom også symfonikoncerter på paletten

I midten af 1960'erne var det tid til at få en mere omfattende organisering af kulturlivet, og daværende formand for kulturudvalget, Svend Rehling Sørensen, foreslog i oktober 1966, at der blev oprettet et kulturråd, som kunne støtte kommunens kulturudvalg. Fru Schultz var – selvfølgelig – med i det udvalg der skulle forberede kulturrådets arbejdsgrundlag, og da rådet blev stiftet i 1967 blev hun også medlem af rådets forretningsudvalg. Biblioteket fik 'pålagt' opgaven som sekretariat for kulturrådet og fik hermed en formel status der blev udnyttet til at skabe et bredt samarbejde i kommunen på det kulturelle område.

Efter oprettelsen af kulturrådet opstod teaterforeningen som biblioteket også blev sekretariat for. I 1973 fulgte Hvidovre Lokalhistoriske Selskab og samme år blev biblioteket sekretariat for Hvidovre Filmklub.

Teaterområdet blev i øvrigt et af de lokale stridspunkter hvor man til tider næsten faldt over hinan-

Portræt af Eva Raae Schultz (1912-2002), stadsbibliotekar i Hvidovre 1937-1978, udført af Martin Kaalund Jørgensen 1950. Foto: Ebbe Forup

dens ben, og måske også blev plaget lidt af brødnid. Teaterforestillinger var et centralt element i kulturrådets aktiviteter og det syntes teaterforeningen var ubillig konkurrence. Trængslen blev ikke mindre af at også biblioteket var aktivt på teaterfronten, ikke kun med teater for børn. Bibliotekets teatervirksomhed havde imidlertid også en praktisk-økonomisk side: Indtil indførelsen af bloktilskud på biblioteksområdet i 1983 blev mange teaterforestillinger konteret som biblioteksvirksomhed fordi man så fik statstilskud.

Et af Kulturrådets første opgaver var at yde praktisk bistand til de kulturelle foreninger og i 1969 vedtog kommunalbestyrelsen at etablere et egentligt sekretariat på biblioteket. Sekretariatet skulle yde service til de kulturelle foreninger, især ved at udarbejde en månedlig mødekalender og udføre praktiske opgaver (fx kuvertering og frankering) ved større møder og arrangementer. Men det skete ikke i fuld fordragelighed. De borgerlige partier stemte imod, og SF kritiserede, at det kun gjaldt kulturelle foreninger og ikke fx sportsforeninger. Mødekalenderen fandt heller ikke nåde for politikernes øjne, og det blev hurtigt besluttet at stoppe udgivelsen. Imidlertid gav kommunalbestyrelsen næsten samtidig kulturrådet kompetence til selv at disponere over dets budget, og dermed blev beslutningen om at stoppe mødekalenderen i realiteten ophævet.

Der var stadig huller i Hvidovres kulturliv, og i 1976 foreslog fru Schultz Kulturelt Udvalg, at der blev nedsat et udvalg, der skulle vurdere musiklivet i Hvidovre. Resultatet – Hvidovre Musikråd – blev dog først en realitet efter fru Schultz var holdt op, men selvfølgelig blev biblioteket sekretariat for Hvidovre Musikråd.

Kampen om salen

Medborgersalen og hovedbiblioteket udgør tilsammen Medborgerhuset, men de er helt bevidst adskilte og fungerer nu uafhængigt af hinanden efter at salen i de første mange år reelt blev administreret af Hovedbiblioteket. Medborgerhuset, som blev taget i brug i 1973, var et meget omdiskuteret projekt som affødte protester og protestunderskrifter, som blev overdraget kommunalbestyrelsen i protestlederen Kettys kaffekande. Der var til tider en næsten hetzagtig modstand mod huset og de politikere, der stod bag. Iflg. *Hvidovre Avis* formåede de lokale modstandere på et 'tidspunkt at få mobiliseret den københavnske boulevardpresse i kampen mod medborgerhuset, og i forbitrede indlæg både i Hvidovre Avis og i disse blade, taltes om kommunefråds over alle grænser.'

Modstanden ebbede ud, og der blev vel større forståelse for at huset ville blive en landevinding for Hvidovre Kommune og dens indbyggere, men der var nu alligevel en indbygget konflikt om hvilken kultur der skulle præge huset.

Det var, ifølge Herluf Rasmussen, foreningerne der skulle sørge for, at medborgerhuset 'er et sted, hvor der sker mange og vidt forskellige ting. Hvor man kan opleve nye strømninger i kulturlivet og ikke bare andespil, selv om de selvfølgelig også skal være der.'

Netop andespillenes plads i Medborgersalen har været årsag til et af de store kulturelle slag i Hvidovre og et symbol på den konflikt der altid har været mellem forskellige kulturopfattelser. I 1974 truede vrede bankospillere med at besætte byrådssalen og Medborgerhuset! En tirsdag aften i april var over 400 borgere gået forgæves til Medborgerhuset for at spille banko. De kom kun til indgangen, hvor de blev mødt af en stor plakat, der oplyste 'at bankospillet var aflyst på grund af indtrufne omstændigheder'. De 'indtrufne omstændigheder' dækkede over at salen var lejet ud til en grundejerforenings generalforsamling. Folk var vrede, mange havde ofret 30-40 kr. i transport. Besindelsen indfandt sig dog, og efterhånden blev forsamlingen opløst. Der var stor ståhej om hvem der havde skylden for at grundejerforeningen havde fået plads på en af 'bankodagene'. Men *Hvidovre Avis* var i hvert fald sikker på, at det kommunale personale helt havde manglet konduite.

Børneteater har alle dage været en fast ingrediens i HvidovreBibliotekerne

Banko! Som sædvanligt er der fuldt hus i Medborgersalen

I 1975 foreslog administrationen, at der kun skulle være bankospil i Medborgerhuset hver anden uge. Forslaget blev vedtaget af kommunalbestyrelsen imod de 9 socialdemokrater og kommunisters stemmer. Den hårde debat i kommunalbestyrelsen efterlod *Hvidovre Avis* med det indtryk, at det er odiøst, eller mindre fint at gå til bankospil. Men 'hvad skal der så ind i Medborgersalen i stedet? Jo, dyre finkulturelle arrangementer med gratis adgang – og hvem skal betale? Kommunen!' lød det fra de vrede repræsentanter for bankoforeningerne. Debatten for og imod bankospillernes plads i salen bølgede frem og tilbage i Hvidovre Avis langt ind i 1976, og der blev ikke lagt fingre imellem.

Selv om bankospil måske ikke var agtet som rigtig kulturelle, var det nu meget populært, og i 1977 var 40 % af aktiviteterne i Medborgersalen banko som samlet stod for over halvdelen af samtlige aktiviteters publikum.

Bankospillene har også taget meget plads på Kulturrådets årlige plenarmøder. I 1988 mente Lejerbo Boldklub således, at 'servicen for de foreninger, der arrangerer bankospil i Medborgersalen er blevet væsentligt forringet', fordi foreningerne selv skal stå for indkøb og salg af drikkevarer til spillerne. Servicen er afgørende 'hvis vi skal holde på folk – i skarp konkurrence med andre bankospil-foreninger i nabokommunerne' lød det manende på plenarmødet.

Selv i dag, i 2006, er der sammenstød mellem bankospillerne og de andre aktiviteter i salen. Det skyldes muligvis at bankospil fortsat er en vigtig kilde til indtægt i sportsforeninger og andre lokale foreninger.

Bibliotekets direkte indflydelse

Biblioteket har spillet en stor rolle for kulturlivet ved sin omfattende administrative og sekretariatsmæssige bistand til de forskellige råd og udvalg. Denne fødselshjælp har været af stor betydning for de mange 'børns' evne til senere at stå på egne ben og udvikle sig som mere selvstændige 'individer'. På grund af den tætte sammenhæng mellem bibliotek og fx kulturråd kan det ofte have været svært at se hvornår et arrangement, eller ideen, var bibliotekets og hvornår biblioteket blot var praktisk gris. Men udover bistanden til andre aktører har biblioteket også selv været meget aktiv med egne arrangementer, ofte af en helt grænseoverskridende karakter der har ført til mange løftede øjenbryn og spørgsmål som 'Skal det nu være kunst?'. Biblioteket har provokeret hvidovreborgerne (nogle gange sikkert ud over alle grænser) og har givet dem mulighed for at møde kunstnere og aktiviteter som ellers ikke ville finde vej til de såkaldt kedelige forstæder. Det hænger sammen med, at biblioteket har haft ledere og medarbejdere med et stort kontaktnet og kendskab til de aktuelle og moderne/avantgardistiske kulturstrømninger.

Der var også relativt rigelig økonomi til arrangementer: i slutningen af 1970'erne kunne bibliotek og kulturråd tilsammen disponere over ca. 0,5 mio kr. til kulturelle arrangementer. Det var mange penge – også dengang, og kun få – hvis nogen –

Anni Petersens erotiske levned

Øen på Hovedbiblioteket viser i denne tid en af de mærkværdigste udstillinger, der længe er set

ed fare for at blive kaldt
tionær vil vi sige, at det
en ret usædvanlig udstil-
der i disse dage kan be-
på øen i Hvidovre hoved-
oteks udlån. Udstillingen
arrangeret af Eva Weis

Bentzon. Når vi bruger ordet arrangeret, er det ikke helt tilfældigt, for der er ikke tale om noget maleri eller en skulptur. Hvis vi skal hæfte en forklaring på, hvad det udstillede er, må man kalde det en kæmpe-collage. Den ligger på gulvet og forestiller en ø — inspireret af navnet på udstillingsstedet. Collagen er fremstillet af så at sige alt, lige fra guldnede blade, strandsand og madpapir, til dele af gulvtæpper og andre former for guldbelægning. Når man har fået det forklaret, kan man godt se, at collagen forestiller et verdenskort, med is i nord og syd og vegetation i midten. En rød plade på Øens bagvæg er beklædt med gammelt babytøj og fremstiller himlen. Drivende skyer mangler heller ikke. Det er damenattøj, der er ophængt i loftet.

Man må nok afstå fra en bedømmelse af udstillingen som kunstnerisk produkt, dertil er den for speciel. Der er sikkert mange, der vil spørge sig selv, hvad kunstnerinden vil med denne udstilling, og den medfølgende beretning om Anni Petersens erotiske levned giver ingen forklaring. Man kan kun anbefale byens borgere selv at gå ned og se på sagerne og der bestemme sig til, om dette er noget værd — eller om det er en and.

togo-

biblioteker havde så rigelige midler til den type aktiviteter.

Storhedstiden med markante udstillinger og arrangementer sluttede med udgangen af 1980'erne. I årene 1973-1977 lagde hovedbiblioteket således rum til over 300 store udstillinger af meget varieret indhold.
I samme periode viste man 67 kunstudstillinger. Man lagde vægt på at præsentere nye ting, også af kunstnere, der ikke var kendte endnu, man viste såvel dansk som udenlandsk kunst og alle former for billedkunstneriske udtryk (en blid betegnelse for at kunsten i de år tog mildt sagt uvante former). Det var ganske givet ikke kun Anni Petersens erotiske levned, der vakte undren hos de frivillige eller ufrivillige tilskuere.

Røde Mor – rudeknuseri

Rockgruppen Røde Mor, som var meget populær i nogle kredse i 1970'erne optrådte naturligvis også i Medborgerhuset. Det var i januar 1975, og det blev en 'succes-skandale' at dømme efter Hvidovre Avis' omtale. Arrangørerne, Biblioteket og Musik i Hvidovre, havde regnet med ca. 400 unge tilhørere. Men det blev kaos i den helt store stil da salen var fyldt med 600 deltagere længe før arrangementets start, og på forpladsen stod der stadig over 100 unge mennesker som ville ind. En af de store ruder blev smadret under tumulterne, men daværende kontaktbibliotekar Ole Höfft, som sikkert var i bekneb for en god forklaring, mente ikke de unge havde smadret ruden i vrede over at de ikke kunne komme ind. Næh, han mente, det var fordi 'vore store ruder er meget skrøbelige, og vi har flere gange været udsat for, at ruderne går i stykker så let som ingenting'.
Det slap kontaktbibliotekaren nu ikke så godt fra. Ole Höfft mindes at han havde en meget ophidset og vred glarmester (som tilfældigvis også var borgmesterens søn) i telefonen og han sagde bestemt fra: der var aldeles ikke noget galt med glasset og håndværket.

Udstillinger

Hvidovre var det første, og vist nok eneste, bibliotek, der havde ansat en særlig udstillingstekniker der skulle give de mange udstillinger i biblioteket et professionelt præg. Hvidovres udstillingsaktiviteter og – ekspertise – førte bl.a. til produktion af vandreudstillinger til landets biblioteker i samarbejde med Danmarks Biblioteksforening. Hvidovres særlige indsats var også anledning til at Danmarks Biblioteksskole i flere år havde et tæt samarbejde med biblioteket, der fungerede som praktiksted og værksted for de biblioteksstuderende, der specialiserede sig i udstillingslayout.

Biblioteket dyrkede i det hele taget samarbejdspartnere i og uden for kommunen. Som en fast procedure skrev man hvert år til ambassaderne og opfordrede dem til at huske på HvidovreBibliotekerne, når de planlagde kulturfremstød for deres hjemlande. Det kastede mange arrangementer og udstillinger af sig gennem årenes løb: Kunst- og fotoudstillinger fra USA, udstillinger og arrangementer fra Rumænien, DDR, Japan og mange andre. Et stort Nordkoreansk arrangement i begyndelsen af 1980'erne vakte en særlig intern opsigt, idet de koreanske medvirkende rask væk solg-

te ud af mange forskellige og eksotiske ting. En spiritus med gensingrod, som efter pålydende skulle hjælpe på potensen, var et slagnummer, og den daværende stadsbibliotekar købte efter sigende stort ind. Salgsaktiviteterne var så omfattende at de affødte protester fra den daværende borgmester.

I mange år havde biblioteket også et fortrinligt samarbejde med Nationalmuseet og Bredeafdelingen om udstillinger. Dette samarbejde stoppede dog brat da en ansvarsbevidst biblioteksbetjent knuste en stor del gamle krukker i en udstilling. Han havde opdaget at der dryppede væske fra lysstofrørene ned på udstillingsmontrerne og flyttede rundt på montrerne for at undgå skader, men det gik altså ikke skårløst for sig.

Blandt de mange opsigtsvækkende og provokerende happenings der fandt sted på Hvidovre Hovedbibliotek i 1980'erne skiller *Sæd fra Sidegaden* sig ud, her i daværende kontaktbibliotekar Jesper Dalmoses engagerede erindringsversion:

'Sæd fra Sidegaden – Punkkongres i Hvidovre'

Vi skriver april 1982, det år da punken indtog socialdemokraternes møde- og kulturtempel. *Sæd fra Sidegaden* var overskriften på et tre uger vitaminrigt arrangement med udstillinger, koncerter, digtoplæsninger, performances, installationer m.m., som opstod i et samarbejde mellem ungdomstidsskriftet *Sidegaden* og HvidovreBibliotekernes Kontaktafdeling.

Digteren Michael Strunge arbejdede dengang som medhjælper i musikafdelingen, og han blev en toneangivende del af tidsskriftet *Sidegadens* redaktion. Denne beslutning blev taget over et kaffemøde en våd og kold februardag i 1980 i personalekantinen på Hvidovre Bibliotek, sammen med redaktøren Marianne Østergaard. Projektets tovholder blev Michael Jensen, *Sidegadens* nytænkende layouter, i et samarbejde med kontaktafdelingen. Michael Jensen var desuden ophavsmanden til den avancerede sort/hvide plakat, hvor man aner konturerne af to boksere, som slår løs på hinanden.

Fortællingernes rum – en litterær konstruktion. Installation af Birgitte Katborg og Lise Jessen. Kunstafdelingen 1997. Foto: Kunstnerne

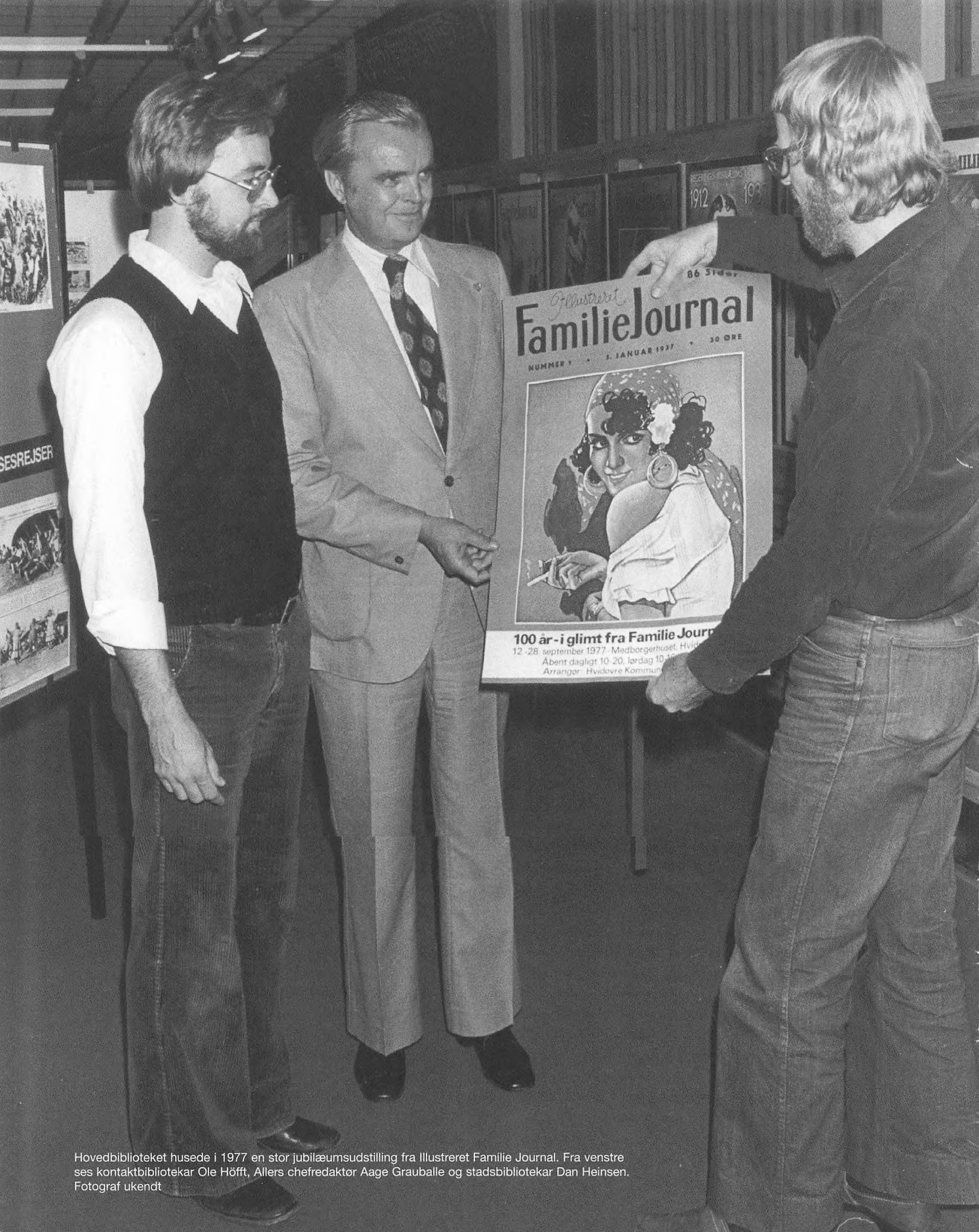

Hovedbiblioteket husede i 1977 en stor jubilæumsudstilling fra Illustreret Familie Journal. Fra venstre ses kontaktbibliotekar Ole Höfft, Allers chefredaktør Aage Grauballe og stadsbibliotekar Dan Heinsen. Fotograf ukendt

Before

Punkbandet *Before* med den dansende /råbende/ hvæsende/citerende Fritz Bonfils som forsanger åbnede sidegadeeventyret en forårslørdag i april med en kraft og energi, som vi kender fra affyringsramperne når rumraketter sendes af sted. 100 punkeres sortklædte kroppe og farverige hårpragt vajede i den velholdte blå sal. Datidens grand old punker, kulturkritikeren og -formidleren Poul Borum, rapporterede begejstret om sine oplevelser fra Hvidovre til radiolytterne nogle dage senere under overskriften: *Punkkongres i det socialdemokratiske medborgerhus*. Efter koncerten blev bibliotekets nye foyer åbnet med endnu et brag. Værkstedet *Værst* havde til lejligheden iscenesat en containerballet med seks skrigende kvinder, som tre og tre skridtede foyeren af med hver en taburet i hånden. De var iklædt sorte sække og på hovedet bar de badehætter. I containerne sad bl.a. kunstnerne Michael Kvium, Erik A. Frandsen, Christian Lemmerz, Jacob Schokking, Lars Nørgaard og Anne Mette Ruge med forskellige lydinstrumenter, og en nærmest dadaistisk symfoni fyldte rummet. Over containerne svævede udstansede engle. Kunstnere fra *Fællesatelieret* (siden Leifsgade 22), Frans Kannik, Finn Naur Petersen, Finn Reinbothe, Anita Jørgensen og Mette Gitz-Johansen havde travlt med at beskytte den kunst, som de havde hængt op på væggene i foyeren.

I Bibliotekets kunstafdeling havde kunstnerne Peter Bonde og Claus Carstensen – senere professorer på det Kongelige danske kunstakademi – skabt et værk som i bogstaveligste forstand fungerede som en fælde for tidens narcissister. Bibliotekets betjente måtte flere gange i løbet af de tre uger *Sæd fra Sidegaden* varede fiske folk ud af den skrånende og umærkeligt smallere skakt, som førte de nysgerrige tættere og tættere på deres eget spejlbillede.

Poesien fik atter kronede dage

'Knæk- og Brækpoesiens' dage fra 70'erne led et definitivt knæk, da 80'ernes nye digtere trådte ind på scenen. Flere hundrede tilhørere fandt vej til Hvidovre Bibliotek og blev vidner til en veritabel ordfest med bidrag af bl.a. Michael Strunge, F.P. Jac, Søren Ulrik Thomsen, Henrik List, Maj-Britt Willumsen, Henning Fleischer, Helge Krarup m.fl. F.P. Jac tog denne aften arrangementets titel bogstaveligt, da han lagde sig i en solid brandert og onanerede et par digtes tid med mikrofonen. Undertegnede fiskede ham op fra gulvet og sendte ham tilbage til byens værtshuse med en taxa. Jac var på det tidspunkt i gang med det heldigvis indtil videre mislykkede projekt: Drik dig ihjel!

Videoworkshop

Hvidovre virkede som en magnet på mange af datidens kreative kræfter. Tidligere på året blev der arrangeret en tre ugers videoworkshop i samarbejde med Filmvidenskab på Københavns Universitet – et arrangement som blev kimen til det efterfølgende videoværksted. Den nu afdøde multikunstner William Louis Sørensen, filminstruktørerne Lone Scherfig og Torben Schjødt Jensen, community-videoinitiativtageren Richard Reynish og videokunstneren og formidleren Torben Søborg var nogle af de markante personer, som deltog i udforskningen af videomediets muligheder i kunstnerisk og lokal sammenhæng. Niels Lomholt, som i dag er forstander på Ærø Kunsthøjskole, filminstruktøren Steen Møller Rasmussen og billedkunstneren og filmfotografen Tom Elling (fotograf på Lars Von Triers *Forbrydelsens element*) etablerede præsentationer af deres mailart-videoprojekter. Poul Borum tog turen forbi Hvidovre – direkte fra New York, hvor han havde lagt øje og øre til 80'ernes bevægelser inden for musik og poesi. Dan Turell kom i hast og afleverede et forrygende show samme aften som datteren Lotus Turell kom til verden.

Det var en forrygende tid med højt til loftet, og så var der penge at arbejde med (tak til socialdemokraterne)! Det var fantastisk at opleve den energi, der blev udløst i musik, poesi, billeder, performances af en ny generation med nye verdensbilleder – og så på Hvidovrevej! Eller med Strunges ord:
'Sidegaderne fører hen, hvor ord er større end støj.

De er kanaler, ledere for de energifyldte strømme, der endnu kun kan mærkes som en sitren i nervespidserne, mediemaskinen og forstæderne. De strømme der kan føre os andre steder hen.
Strømme og energier som i nye skikkelser og udtryk indtager gader og rum til enhver tid.'

Film og video

Film var i mange år en del af bibliotekets arbejdsmark. Siden man i 1973 blev sekretariat for Hvidovre Filmklub tog det om sig og der var i perioder ugentlige og månedlige kortfilmforevisninger. Ofte blev kortfilmene kombineret med foredrag eller udstillinger i samarbejde med lokale foreninger. I 1979 arrangerede man en egentlig filmfestival.

I 1980 deltog biblioteket i et projekt *Bibliotek og video* hvor borgerne fik mulighed for at lave videooptagelser med vejledning af filmstuderende. Det resulterede i 60 videogrammer og gav blod på tanden: I 1984 åbnede et videoværksted på hovedbiblioteket, hvor kommunens borgere fik mulighed for at stifte bekendtskab med datidens nye medie. Der blev i alt produceret ca. 150 videogrammer med såvel lokalt som mere generelt indhold. Digteren Michael Strunge, der var født og opvokset i Hvidovre, producerede et par eksperimentalvideoer og de to hvidovredrenge Thomas D.B. Jensen og Thomas Ingemann vandt førsteprisen ved en ungdomsfilmfestival i Hannover. På sit højeste høstede videoværkstedet den hæder, at det modtog Københavns Amts Kulturpris og Statens Filmcentral købte fire af værkstedets produktioner. I 1989 'lukkede' værkstedet og blev til Mediekompagniet, der lavede kurser for arbejdsløse.

Børnene flytter hjemmefra

Historierne om biblioteket og kulturen i Hvidovre bliver nemt til nostalgi: Kan du huske dengang..? De institutioner som biblioteket havde under sine vinger, som blev opfostret der, fik administrativ støtte og kreativ påvirkning står nu på egne ben.

Skal det være kunst. Frans Kanniks provokerende frise på Kunstafdelingens vinduer.

For en udenforstående, som dette afsnits forfatter, er det tydeligt at biblioteket har haft en uvurderlig betydning for kulturlivet i Hvidovre, og dermed for borgerne. Det har det haft ved sin direkte hjælp til råd, udvalg og aktiviteter og ved sine såvel folkelige som avantgardistiske og provokerende arrangementer.

I lange perioder blev Hvidovres borgere, med eller mod deres vilje, præsenteret for kunstneriske udtryk og kunstnere som man ellers kun mødte i mere metropollignende bysamfund.

Man må også have stor respekt for en politisk ledelse af Hvidovre Kommune som gennem mange år afsatte meget store økonomiske midler til kultur. Nogle vil sikkert synes det har været unødvendig luksus, men det har været en forudsætning for at kunne skabe en lokal identitet og gennemføre løftet fra landsbysamfund til attraktivt bysamfund.

> "Skal det være kunst?"
> "Sexkunst ophidser borgere" og "Erotikforargelsen blomstrer i Hvidovre" var nogle af overskrifterne i aviserne, da billedkunstner Frans Kannik udstillede i 1999 på Hvidovre Hovedbibliotek. Han havde til galleriets vinduer og vægge malet et 22 meter langt maleri med titlen "Lighttrans-Art" (Amsterdamtraktaten). Maleriet skulle vise det forenede Europa på en humoristisk måde. "Jeg ville lave noget andet end landbrugskvoter, så jeg tænkte på, at sex kunne binde os sammen til et stort europæisk karneval", udtalte Frans Kannik til Jyllandsposten. Det blev til en erotisk tegneserie, der ikke var skabt for at forarge, men vrede borgere krævede den fjernet. Bibliotekets ledelse og Kultur- og Fritidsudvalget forsvarede den kunstneriske frihed og kvaliteten i udførelsen, som adskilte den fra porno. Billedfrisen blev hængende, og endnu engang havde kunsten vakt forargelse i Hvidovre. "

I efteråret 1990 blev den første Hvidovre Censurerede Udstilling afholdt. På billedet er det bibliotekar Lisbeth Steckhahn og formand for Kulturrådet Peter Petersen under censureringen. Foto: Sven Levandowsky

Plakaten til den nyeste HCU 2006

Sådan så en rigtig skranke ud! Hovedbiblioteket i 50'erne. Billedet venligst udlånt af Historiens Hus

En bogopsætters bekendelser

Af Poul Sverrild

En smedejernslåge var den første forhindring på vejen til biblioteket, så kom den lange, lige flisegang, som på vej ind gik nord om monumentet over Hvidovres faldne i Frihedskampen, og på vej ud syd om. Monumentet var ligesom biblioteket selv en alvorlig sag i første halvdel af 1960-erne, hvor Besættelsen lå i frisk erindring hos alle voksne.

Endelig nåede man trappen, som var delt ligesom stien og sorterede de kommende og de gående. Efter skoletid stod der tit en lille kødrand af børn og ventede på, at biblioteket slog dørene op. Bibliotekets åbningstider var omhyggeligt tilpasset det industrisamfund, som Hvidovre var en del af. Der var ikke grund til at have almindeligt formiddagsåbent, for da var det jo arbejdstid for borgerne, og børn behøvede man ikke lukke ind før om eftermiddagen, for inden da, gik de i skole. At biblioteket var en del af tidens store opdragelsesprojekt kunne også aflæses i, at børneafdelingen lukkede før voksenafdelingen, for børn skulle jo tidligt i seng.

Fra barnehøjde var der ikke noget sært i at blive sat til at vente – og vente længe – inden man endelig blev lukket ind og blev mødt af den næste kødannelse foran skranken, for skranker og tilhørende køer var i den grad en del af 1960-ernes verden fra sygekasse over posthus og rådhus til bibliotek.

Bag voksenskranken, som var det første, man mødte inden for hall'en, stod strenge damer. De talte i ny og næ lavmælt med lånerne, og alene tonefaldet fortalte en lille dreng, at det her var et alvorligt sted. Det gav sig selv, at her løb man ikke, her legede man ikke, og her støjede man ikke.

Så til venstre, rundt om voksenskranken og til højre ud mod vestsiden af biblioteket med det store vindue med den store plantekumme ud mod haven. Her var børnebiblioteket. Et sært paradis vogtet af strenghed og afmålt gavmildhed og moral.

Pattebarnsbøgerne stod i en kasse ud mod vinduet, og det var det eneste sted, som var præget af uorden – den uorden, der fulgte af, at formaterne var så forskellige. De børn, som brugte bøgerne fra kassen, fik knap værdiget et blik fra en rigtig læser. Ellers var der tæt med reoler på væggene og stående frit på gulvet i ordentlige rækker fyldt med bøger for os, der kunne læse og var rigtige lånere med eget lånerkort. Børneafdelingen gav os også mulighed for at sidde og prøvelæse for at se, om en bog nu også var værd at bære hjem.

Bag skranken her – den forekom mig ligeså høj som voksenskranken – stod en variant af det samme personale, som holdt til omme hos de voksne. De oplevedes her som lidt yngre, men det var sikkert bare det varme lys fra vestvinduet, som tegnede et lysere billede.

I denne eksotiske biblioteksverden kom jeg i lange perioder to til tre gange om ugen og slæbte metermål af bøger frem og tilbage. Ja, det var nu ikke så farlig mange ad gangen, for der var rationering på bøgerne – man skulle jo helst ikke tro, at bøger bare

var et frit gode – biblioteket var først og fremmest et redskab i det store oplysningsprojekt og et tilbud til de veltilpassede, som kunne holde mund og færdes civiliseret. Men hjem på værelset og så i gang med læsningen af alt fra *Peter Pjusk* over Coopers indianerromaner til Ingemanns romantiske historiske fortællinger og Alexandre Dumas' værker, som endnu i første halvdel af 1960-erne rummede rollemodeller for rigtige drenge.

Det var ikke på biblioteket, vi skaffede os *Battler Britton*, *Spion X-13* og tilsvarende kulørte hæfter, som krydrede vores litterære virkelighed sammen med de illustrerede klassikere. Vi var ikke et øjeblik i tvivl om, at tegneserien tilhørte en anden verden, som både var mindreværdig og attraktiv, og for tegneserier var der et helt andet cirkulationssystem end bibliotekets, men de enkelte hæfter havde ligesom biblioteksbøgerne mange læsere.

Hvor andre gik til spejder eller lignende, kom jeg på biblioteket. Jeg var en rigtig kærnekunde, en fast bruger, så da biblioteket i 1963 arrangerede en konkurrence, hvor den flittige læser med den gode hukommelse kunne besvare spørgsmål og eventuelt vinde ét eller andet, var jeg en selvfølgelig deltager. Jeg erindrer, at jeg havde glemt alt om konkurrencen, da vinderne blev afsløret. Jeg fik et brev, som fortalte, at jeg var blevet nummer tre – noget skuffende. Ved et højtideligt arrangement i mødelokalet på Rådhuset foregik præmieoverrækkelsen. Stor var glæden, men chokoladen, som var min præmie, var væk allerede inden, jeg var kommet hjem.

Ved ren nepotisme ændrede mit forhold til biblioteket sig i 1965. I en alder af kun 13 år blev jeg ansat som bogopsætter. Min far kendte den ledende børnebibliotekar, og som et meget læsende barn var det jo oplagt med et fritidsjob på biblioteket i stedet for at køre som bybud eller, hvad klassekammeraterne nu ellers tjente deres lommepenge ved. Til en formidabel timeløn af godt fire kroner i timen blev jeg ansat som bogopsætter og kunne gå i gang med arbejdsopgaverne. Instruktionen var kort og omfattede et check af min evne til at alfabetisere, og min far havde lært mig den mystiske regel, at ingenting kommer før noget – med den i baghovedet kunne bogopsætningen ikke gå galt.

Jeg arbejdede to gange om ugen i to timer efter børnebibliotekets lukketid, men medens voksenbiblioteket havde åbent. Det blev en særegen og ikke entydigt positiv oplevelse. Der var ingen, der talte med mig, og jeg gik rundt helt alene i børnebiblioteket, så jeg fandt aldrig ud af, om det var den gældende personalepolitik eller, om det var mig, der var noget i vejen med. Det skete kun et par gange, at et par noget ældre bogopsættere fra voksenbiblioteket kom om til mig i børneafdelingen og kritiserede mit arbejde, men det var også al den personalekontakt, der var gennem et helt år.

Den største attraktion ved arbejdet som bogopsætter var muligheden for at benytte skrankepersonalets fornemste specialredskab: blyanten med det påmonterede stempel! At bruge det gav en berusende følelse af magt – at være en del af den skrankekultur, som styrede verden! Det må have været et stort tab for skrankepersonalet, da det specialmonterede skriveredskab måtte lade livet for en ny tid et par årtier senere. Den næststørste attraktion ved ansættelsen var, at den fraværende kontakt og kontrol førte til, at jeg i stigende grad brugte arbejdstiden på at læse i stedet for at sætte bøger på plads eller stemple.

Da sommerferien i 1965 nærmede sig, var jeg i store træk nået igennem alle bøgerne i hele børnebiblioteket – bortset fra billedbøgerne, som lå under min værdighed. Det har i de fyrre år, som er gået siden da, været en uvurderlig ballast af orientering og paratviden. Utallige er de situationer, hvor jeg i skolen eller i privatlivet har haft glæde af, at hele den danske børnelitteratur frem til midten af 1960-erne var solidt lejret i min hukommelse.

Mod slutningen af det første ansættelsesår var jeg blevet noget træt af den sære stemning i det lukkede børnebibliotek, hvor jeg tussede rundt helt alene, og andre må nok have observeret, at jeg og

En meget ung Poul Sverrild omtrent på det tidspunkt, hvor han var bogopsætter på Hovedbiblioteket. Billedet venligst udlånt af Poul Sverrild

biblioteket som arbejdsplads ikke var et lykkeligt par. Bibliotekets ledelse benyttede den lange sommerferie, hvor jeg bare blev væk fra mit arbejde, til at skille sig af med mig. Jeg hørte ikke siden til ansættelsesforholdet, og for at dække mit stadig glubende læsebehov måtte jeg så bevæge mig videre til andre biblioteker, hvor nye bogsamlinger stod parat til at åbne sig, men penge for at læse skønlitterære biblioteksbøger, det fik jeg aldrig igen.

I erindringen står Hvidovre Hovedbibliotek fra denne periode som et billede på en brydningstid. Biblioteket repræsenterede Danmark i 1950-erne, hvor læsning og uddannelse var forbundet og var alvorlige sager, som var en central del af Fremskridtet. På biblioteket mødte mange mandlige lå其nere i frakke og blød hat; det var ikke så meget et sted for folk i murer-, maler- eller tømrertøj, og dem var der ellers flest af i Hvidovre.

Min egen noget særprægede brug af biblioteksvæsenet repræsenterede den ny tids komme og pegede frem mod en mindre skæbnetung tilgang til dannelses- og uddannelsesprojektet og mod bibliotekets bredere rolle i kulturlivet.

Denne nye oplysningstid kastede biblioteksvæsenet i Hvidovre sig ud i med det nye hovedbibliotek i begyndelsen af 1970-erne, men da havde jeg forladt Hvidovre for en tid – for at gå på jagt i andre bogsamlinger.

Hovedbibliotekets voksenudlån i 50-erne – dengang et bibliotek var ensbetydende med bøger. I forgrunden vicestadsbibliotekar Poul Brams.
Billedet venligst udlånt af Historiens Hus

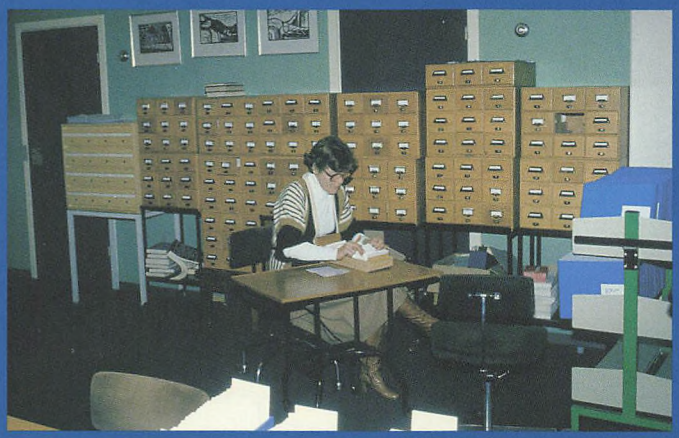

Skuffer, skuffer og skuffer med kort på alle bibliotekernes materialer fandtes i Katalogafdelingen

"Kartoteket er ikke ajourført. Man kan lede efter en bog under bogens navn, og den er ikke i kartoteket, men et par sider senere støder man tilfældigt på bogen, som biblioteket har haft i mange år". Kommentar fra brugerundersøgelse, 1984

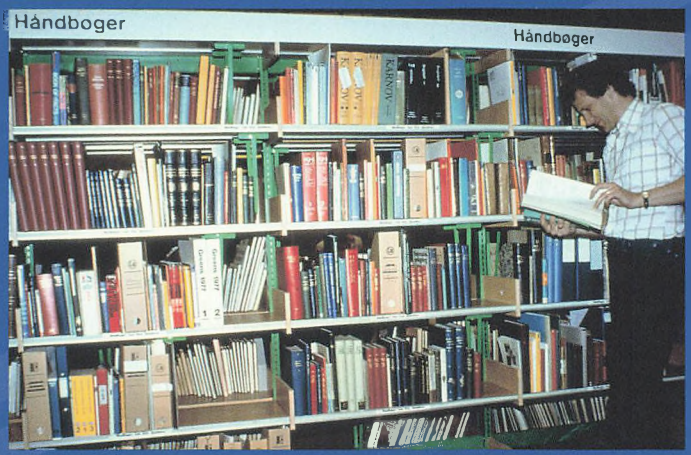

Samlingen af håndbøger var i 80'erne meget omfattende. I dag er samlingen stærkt reduceret, da meget findes som licenser eller på nettet. På billedet ses leder af voksenudlånet Torben Wilstrup

Kartoteket optog meget plads i Holmegård Bibliotek

Tider på Nord

Af Bente Høegh ¦ Leder af Holmegård Bibliotek 1981-1998

Da jeg startede som filialleder på Holmegård Bibliotek i 1981, gik der stadig ry om den forhenværende leder, hr. Andersen. Godt nok havde lederen i en kortere årrække heddet Gertrud, men det var hr. Andersen, der i sin tid var startet som 'balkonbibliotekar' på Holmegårdsskolen, der blev fortalt historier om. En gennemgående figur var i rigtig mange år Tove Roald-Arbøl. Det var Tove, der kunne historierne om Holmegård Bibliotek tilbage i tiden, og da jeg bare var en nytilkommen grønskolling på et par og tredive, troede alle lånerne selvfølgelig, at det var Tove med den opsatte, hvide frisure, der bestemte.

Tove bestemte nu også en del, for hun havde en enorm bogkundskab, og mange lånere spurgte helst Tove til råds, når de skulle have anbefalinger til læsning. Det var en tid, hvor der ellers var skarpe faggrænser mellem kontorpersonale og faguddannede bibliotekarer, men det var lånerne ligeglade med.

Nord, som i daglig tale var betegnelsen for biblioteket, var fødselshjælper for Pensionistforeningen Nordlyset. Det gik sådan til, at vi på biblioteket i foråret 1985 startede en arrangementsrække med ældre mennesker, der fortalte om deres liv under titlen *Da jeg var ung, Hvidovreborgere fortæller*.
Da socialforvaltningen nogenlunde samtidig arbejdede på en ældrekonference, blev jeg involveret i planlægningen. Efter konferencen var vi en lille gruppe pensionister og mig, der arbejdede videre med ideen om at etablere en 'anderledes' pensionist forening: ikke med traditionelle pensionistbeskæftigelsestilbud, men med udgangspunkt i normale, begavede mennesker, der gerne ville have et socialt, kreativt liv sammen med andre normale, begavede mennesker. Det resulterede i september 1985 i den stiftende generalforsamling i *Pensionistforeningen Nordlyset*. Sekretariatet var på biblioteket, vi modtog indmeldelser, organiserede bestyrelsesmøder rundt om i bestyrelsesmedlemmernes private hjem. Jeg husker det allerførste hos Ragnhild Christensen, hun var resten af sit liv stolt over at være indmeldt som medlem nr. 1 i foreningen.

Da det hele voksede eksplosivt, blev det vanskeligt for mig at passe både bibliotek og forening, og da socialministeriet lancerede sit 10-punktsprogram, søgte og fik vi bevilget tilskud, så jeg i to år kunne få orlov fra biblioteket og arbejde på fuld tid i Nordlyset. Det er en hel historie i sig selv og var en fantastisk tid.

Da jeg i 1988 vendte tilbage til biblioteket, var det kraftigt forandret: der havde været besparelser, og der var indført 'edb'. Stemningen var noget mat, og jeg besluttede, at det skulle være løgn: selvfølgelig kunne vi lave et godt bibliotek på de betingelser, der nu var. Strategien var tre-leddet: dyrke den nye teknologi, mobilisere brugerne og skabe et 'lokalt kulturcenter'. Og sådan blev det. Vi i den lille Holmegård-filial blev en dynamo i Hvidovre Kommunes Biblioteker. Vi var det første bibliotek i Hvidovre, der tilbød adgang til computere, efterhånden også med Internet-forbindelse, og introduktions-

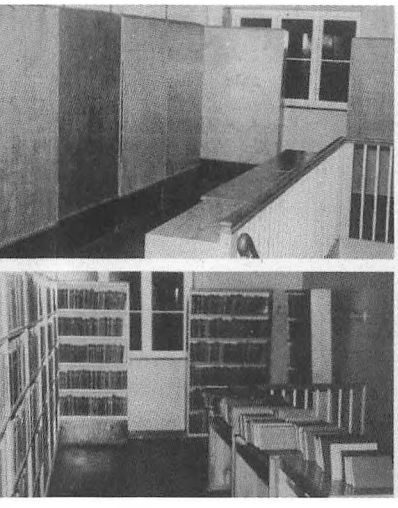

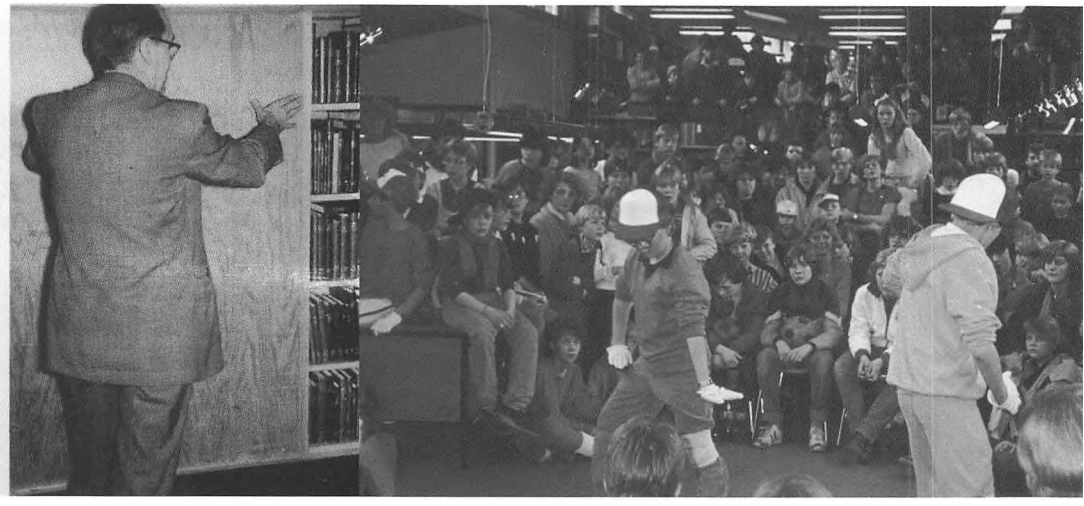

Holmegård Bibliotek startede på balkonen bag den gamle gymnastiksal på Holmegårdsskolen. "Balkonbibliotekar" Jens Kristian Andersen, som han selv kaldte sig, lukker og låser reolerne efter dagens udlån. Billedet venligst udlån af Historiens Hus

Holmegård Bibliotek er kendt for sine velbesøgte arrangementer. Her er der fuldt hus til et break-dance arrangement

kurser for borgerne. Computerne fik navne fra litteraturen: Askepot hed den første, Bombi-Bitt og Candide de næste. Lånerne syntes, det var lidt sært at sige, når de skulle reservere en pc. Vi fik fra Hvidovre Musikråd overdraget et keyboard og musik- og nodeskrivningsprogram, og etablerede både en pc-gruppe og en midibrugergruppe.

Vi etablerede ét af Danmarks allerførste brugerråd, i september 1989. Det foregik på den måde, at vi spurgte forskellige, udvalgte lånere, om de ville være med i brugerrådet og møde op til det planlagte, annoncerede brugermøde. Når de spurgte om den dybere mening i det, svarede vi, at det altid var godt med nogle brugere til at stå vagt om biblioteket, hvis det skulle komme til nye besparelser og fx forslag om lukning. Så sagde de ja. Den 4.-6. marts i 1994 holdt vi den mindeværdige Marianelundskonference på kommunens kursusejendom i Nordsjælland med deltagelse af Pc-gruppe, midibrugergruppe, brugerråd og personale, inkl. de unge medhjælpere/bogopsættere. Vi var i alt 22 personer, heraf fire lønnede, fastansatte, der brugte en weekend på at tale om bibliotek, kundebetjening, målsætning og kvalitetsudvikling, og hovedtaleren var mag.art. Dorte Skot-Hansen fra Danmarks Biblioteksskole. Jeg husker stadig den glæde, det var, at høre Weiles vidende historiske fortællinger ude ved Gurre Slotsruin, mens han trakterede med en morgenbitter, og ved middagen lørdag aften at kigge ned over langbordet: her er vi, der gider noget sammen, for Holmegård Bibliotek.

På arrangementssiden gik der vel næppe en uge, uden at man kunne opleve et eller andet på Holmegård Bibliotek. Jeg husker med stolthed den vistnok 2. landsdækkende nordiske uge og skumringstid-åbningen, der skulle foregå på samme tidspunkt og med oplæsning af den samme tekst rundt om i hele Norden. Vi havde sat stearinlys op på alle reolerne og Suzanne Brøgger op på en enorm, lånt stol, som scenografen Jean-Michel Petot tidligere havde bygget til hovedbiblioteket: der var stuvende fuldt og stemningsfyldt, mens vi andægtigt lyttede til den flotte dame i den flotte påfuglestol. Dagen efter kom den islandske præsident

Vigdis Finnbogadottir. Hver aften i den uge skete der noget.

Eller 1001 nat-ugen, hvor vi havde opstillet drømmesenge lånt af lånerne med tæpper lånt af brandinspektøren, og hver aften efter lukketid skabte magi med en ny gæst, bl.a. teaterlederen Sejer Andersen fra Hvidovre Teater, der læste godnat-eventyr for de liggende gæster, igen i stearinlysets skær.

Eller Læsehesten med Den Hemmelige Gæst, litteraturkredsen for de travle, der byggede på, at lånerne fik udleveret en bog, når de kom, og satte sig rundt om i biblioteket, hvor vi imellem reolerne havde anbragt lænestole, standerlamper og tekopper. Efter måske en halv times læsning var der samlet drøftelse med den hemmelige gæst.

Det gjaldt ved alle de store arrangementer, at det var et slæb med reoler og ting og sager, der skulle rykkes rundt i det lille bibliotek, og stole og stemning, der skulle puttes ind. Det kunne kun lade sig gøre, fordi hele personalet deltog med entusiasme, ikke mindst de unge, hvor især Jacob Wamberg var en altid veloplagt og optimistisk medhjælper: alt kunne lade sig gøre. Jacob startede traditionen med at indhente de optrædendes autografer på løbesedlen for arrangementet – der må i dag ligge en kæmpe samling. Familien bidrog efterfølgende med yderligere to kvikke unge mennesker, så der i en lang årrække var en Wamberg ansat på Nord. De nordiske arrangementer resulterede i en bestyrelsespost til biblioteket i den lokale afdeling af Foreningen Norden, hvor Holmegård Bibliotek indtil 1998 leverede sekretariatsbistand.

Lånerne var på mange måder en integreret del af biblioteksarbejdet. Da vi startede med litteraturkredse, var det lånere, der ledte dem. Udover den dansk/nordiske var der en lille gruppe, der læste engelske bøger og drøftede dem på engelsk under ledelse af canadisk-fødte Anna Petersen, og en, der læste franske avis- eller tidsskriftsartikler, under ledelse af Roger Imbert, den flotte, gamle fægtemester. Fordi vi havde ry for at kunne hvad som helst, kom lånerne også med mange forslag til os. Et af

dem var fra Lone Jacobsen, leder af vuggestuen Hvidovrevej 65. Lone var en utraditionel og idérig person, og nu havde hun fundet ud af, at et eller andet musikstykke af Bach har samme rytme som det hjerteslag, et foster hører fra sin mor. Derfor skulle vi lave en orgelkoncert for vuggestuebørn, sagde Lone. Som sagt, så gjort. Vi kontaktede præsten, Hanne Brostrøm, på den anden side af gaden, og arrangerede sammen med Lene Fauerby fra børnebiblioteket et indledende møde. Det blev starten til samarbejdet 'Kultur på tværs', som det fungerer i dag. Ideen med orgelkoncerter for de små tog jeg senere med mig til Værløse, hvor de er blevet en fast årlig begivenhed.

Da jeg i 1998 sluttede på Nord, var det med vemod. Antalsmæssigt havde jeg selv som bibliotekar anskaffet alle de bøger, der var til voksne i biblioteket, havde haft dem i hånden og kendte dem. Solen faldt ind ad de høje vinduer i det stille bibliotek og gjorde det helt klart, at nu var en epoke slut for mig. Der havde været reception, en masse gæster, gaver og taler. Tove, som jeg savnede frygteligt efter, at hun var død, havde deltaget i skikkelse af sin søn, Martin. Nordlyset, som havde fundet blivende bolig i huset ved siden af, havde gjort mig til æresmedlem og foræret mig et æbletræ; alle bånd var bundet pænt sammen, og nu var det bare at komme videre. Jeg vil slutte med at citere Jørgen Holst fra brugerrådet, der i et langt, håndskrevet 'Festskrift til Bente Høegh, bibliotekar. Private og offentlige biblioteker i mit liv' skriver om Holmegård Bibliotek bl.a.:

'Der er man lige så stille blevet indfanget. Det var lille og overskueligt, men alligevel hele tiden med uventede ting. Måske virker overraskelser bedst under små forhold. Ligesom den beskedne, men varme families små fester tåler sammenligning med meget. Der har været meget 'fest' på Holmegård Bibliotek: overraskelsen ved hver usædvanlig betjening, ved dristige og usædvanlige indkøb, glæden ved en uhøjtidelige og personlige atmosfære (sådan kunne man ikke just sige om Maribo Stiftsbibliotek med de knirkende gulve!).

Udvidelsen af Holmegård er i fuld gang

Forbløffelsen over hvert vellykket arrangement, hvad enten det var med berømte eller uberømte mennesker, præsidenter eller jævne borgere, kunstnere eller almindelige godtfolk, videnskabsfolk eller lægfolk. Det har været forbløffelsen ved pludselig selv at sidde i et anarkistisk brugerråd, som ikke kunne eller ville tiltage sig magt, men som alligevel fik indflydelse, og ved at se dette råds utallige aflæggere: computer-gruppen, litteraturgrupper, sprogrupper... plus alt det jeg ikke husker i øjeblikket. Et blomstrende og varieret liv på et tilsyneladende lille ubetydeligt filialbibliotek, som endda døjer med grusomt reducerede åbningstider. En svært definerbar atmosfære af – ja, af hvad? Det kan ikke sættes i formel. Men man kunne i hvert fald købe røget laks ved juletid og på det sidste også økologiske æg året rundt. Og hvis man var heldig at komme en sen decemberaften kunne man overrumplende blive bænket ved et godt julefrokostbord'.

"2 lys på et bord

Næsten hver eftermiddag så vi dem – manden og kvinden, der mødtes på studielæsesalen. Læsesalen var ikke bemandet, så først efter nogen tid bemærkede vi at parret tit sad derinde og studerede (måske), men vi kunne af øjekastene se, at mere var under opsejling! Og så en dag kom en fnisende kollega lettere rødmende ud efter et ærinde på studielæsesalen og fortalte, at det nydelige par sad derinde og havde dækket op med dug, lys i stager, vin og glas. Vi gættede på, at de nok havde noget at fejre – det kunne selvfølgelig være en veloverstået eksamen – men vi hældede mest til en mere romantisk forklaring. Siden hen kom parret i mange år på biblioteket, og vi syntes, det var dejligt, at vores læsesal også kunne bruges til romantiske formål."

Frihedens Bibliotek, da det var placeret i højhuset på Strandmarksvej

Gys for alle pengene

På Frihedens bibliotek afholder vi hvert år gyseraften en mørk aften i oktober. Biblioteket er indhyllet i mørke, fyrfadslys, sort velour og uhyggelig musik. Personalet er klædt ud i vampyr- og heksedragter og er godt sminkede. En gyserfortæller er hyret, grønne kager er bagt og stemningen er i top. Et år blev det mere gyseligt end planlagt. Fortælleren glemte at komme, bibliotekarerne måtte straks springe til og læse gysere højt. Men det gik, og det gjorde publikum også. Vi gik i gang med at rydde op. Og så kom det næste gys: Brandalarm i centeret, vi måtte straks forlade lokalerne som vi stod og gik. Vi glemte helt, at vi stadig var sminkede og udklædte, og undrede os noget over, at brandfolkene gloede mistroisk på os. Vi bedyrede, at vi altså ikke var i gang med sort magi og ildprøver, men kom fra et ganske "almindeligt" biblioteksarrangement.

Penge var intet problem!

Af Nina Ebbesen | Leder af Frihedens Bibliotek 1965-2001

Den 1. august 1965 startede jeg som leder af det lille filialbibliotek på Lodsvej. Det blev til i alt 36 år, hvor biblioteket voksede fra 110m² til 1067m² for efter 30 år at krympe til en pavillon på 267 m².

Det var spændende for en ny ung bibliotekar at skulle forberede et nyt moderne bibliotek. En mindre bogsamling til voksne og en vindueskarm med billedbøger og med skammel til de små skulle opbygges til en stor tidssvarende bogbestand, og jeg fik enerådigt ansvar for boganskaffelserne. Penge var ikke noget problem, jeg fik, hvad jeg bad om. Personalestaben, en kontorassistent og en bogopsætter, blev mangedoblet. Det passede mig fint.

Der skulle gå næsten fire år, hvor jeg også nåede at få mine to døtre inkl. to gange seks ugers barselsorlov, men så var jeg/vi også klar til at flytte:

Danmarks største filialbibliotek blev indviet den 1. marts 1969 i højhuset ved Frihedens Butikscenter. Nu kunne vi betjene børn og voksne, og de unge fik egen afdeling med musikaflytning. En 90m² stor sal var prikken over i'et. Succesen var hjemme. 2000 håndstemplede bøger, i dag utænkeligt, og vi deltog alle i sortering af bogkort og bogopsætning. Det var sjovt! Det blev begivenhedsrige år, nye tider, nye sæder. Den plisserede nederdel blev udskiftet med lårkorte kjoler (min chef udtalte, at min var for kort), buksedragter og hotpants. Vi blev dus også med vore ældre lånere, og de urolige børn og unge blev fredelige brugere af vore musik- og bogtilbud.

Det skortede ikke på faglige udfordringer. I januar 1971 startede musikudlån, og lånere fra hele kommunen strømmede til, også bogudlånet steg voldsomt. Da musikudlånet i 1972 blev flyttet til det nye hovedbibliotek, forblev vore lokale brugere trofaste, og vi blev ikke arbejdsløse. Nye materialer skulle finde plads på hylderne: lydbøger, video, kassettebånd, og i 1978 indviedes en hårdt tiltrængt tilbygning til børnebiblioteket. 'Kulturperlen' gav mulighed for at skille de små børn fra de dominerende store børn og unge, der opholdt sig timevis i afdelingen.

I vores sal udstillede Hvidovre Kunstforening og lokalkunstnere malerier og skulpturer, og vi bød på spændende arrangementer: En meget ung Lotte Heise gik catwalk, Dan Turell, Palle Lauring, Jens Jørgen Thorsen, Hanne Reintoft læste op, altid for fuld sal. Vi har sågar danset salsa i salen. Film og teater for børn og børneinstitutioner var et fast tilbagevendende og godt besøgt tilbud. Lånerne deltog med foredrag om besættelsestiden og ferierejser, udstilling af børnetegninger, samleobjekter m.m., og siden 1998 har 12 kvinder deltaget i 'Bogtimen'.

Der blev også tid til fest og glæde. Jubilæer blev fejret med kaffebord, cirkus, teater, og selv gik jeg med fuld musik gennem centret udklædt som Frihedsgudinden. Datateknologien holdt sit indtog! Vi skulle lære at arbejde på computere, inddatere alle materialer og ud med vore elskede og flittigt brugte kortkartoteker, vi tvivlede: var de nu til at undvære?

Frihedens Bibliotek fejrer 20 års fødselsdag i højhuset. Afdelingsbibliotekar Nina Ebbesen byder velkommen, naturligvis som Frihedsgudinden!

Kurser, kurser og kurser i tekstbehandling og søgning. Det var svært at forklare lånerne, at betjeningen blev bedre, når bare maskinerne ikke brød sammen, og vi lærte at bruge dem.

Det blev ikke ved med de gode tider. Værst var de tilbagevendende trusler om lukning af Frihedens Bibliotek. Vores engagement blev sat på en hård prøve, men vi kæmpede dobbelt så hårdt for at bevare vores bibliotek, godt støttet af vores nyoprettede brugerråd. Så faldt hammeren, lejemålet udløb efter 30 år. Skulle Frihedens Bibliotek nedlægges, eller kunne man finde en ny placering?

Det blev min største udfordring! Det lykkedes at få politisk opbakning til at bygge pavillonen på 269 m² ved Strandmarkens Fritidscenter. Ikke ideelt, men heller ikke så ringe endda. Indretning, fordeling af plads, en nødvendig nedskæring af materialer, der var nok at tage fat på og ingen tid til tårer. Det skulle lykkes! Det skulle blive godt!

Vores 30 års jubilæum blev fejret med fælles kaffebord, og samtidig tog vi afsked med vores dejlige bibliotek.

På trods af den meget mindre plads, på trods af de besværlige kontorforhold (lokaler i fritidscentret) fik vi et hyggeligt, lyst og venligt bibliotek, og heldigvis fulgte mange af vore lånere med os, nogle fik kørelejlighed med Safaribussen. Vores kreativitet voksede, mange velbesøgte arrangementer for voksne og børn fandt sted: Viseaften, debatoplæg om journalistisk etik, fortælling om og udstilling af billedtæpper, om at oversætte skønlitteratur, Hvidovreskolernes Pigekor og endog et causeri om bibliotekshistorie. Anders Bøgelund og Band, marionetteater, Cecilie Eken, Malene Rose fortæller. Børneteater måtte afvikles i samarbejde med børneinstitutionerne i lånte lokaler, mens 'Det Lille Teater' spillede i en dertil indrettet bus uden for pavillonen.

Bogudstillinger lå på små borde, kunst blev vist i montrer og på skærme.
Ikke optimalt, men vi bevarede et levende og godt bibliotekstilbud i en overgangsperiode.

Jeg synes, det har været et privilegium at arbejde på Frihedens Bibliotek. At sprede glæden ved at læse og lytte.

Indretning, flytning og åbning af Frihedens Bibliotek i centret i november 2002 til nye 704m² har jeg overladt til min efterfølger og mine dygtige kolleger.

Jeg ønsker, at Frihedens Bibliotek fortsat vil bevares som det kulturelle mødested for såvel børn som voksne.

Pladsen i den midlertidige bibliotekspavillon var trang, men hvor der er hjerterum, er der husrum: I Nordisk uge i efteråret 1999 optrådte Hvidovreskolernes pigekor med Poul Schønnemann som dirigent.

Avedøre Bibliotek indvies i 1978 med et fantastisk show med Clausen og Petersen

Store forventninger

Af Jonna Rosenmeier | Leder af Avedøre Bibliotek 1976-2003

Mine forventninger var store, da jeg den 1. august 1976 tiltrådte stillingen som leder af Avedøre Bibliotek. Det lå i en fløj på områdets skole, Enghøjskolen. Det var et mindre bibliotek meget lig det, jeg kom fra, så det skulle nok gå. Men forventninger svarer ikke altid til virkeligheden, for efter to dages arbejde i det nye job, viste det sig, at mine forventninger slet ikke var store nok.

Der skulle bygges et nyt bibliotek, så lokalerne kunne frigøres til det voksende antal skolebørn. Hvidovre kommune ejede en meget velegnet grund med en perfekt placering midt i Avedøre Stationsbys forretningsliv, nær S-tog og gymnasium. Kommunen ville selv stå for byggeriet i samarbejde med Kooperativ Byggeindustri. Det blev min opgave at sørge for, at der blev udarbejdet behovsanalyser for det nye bibliotek i en gevaldig fart. Det var hårdt koncentreret arbejde, der gav stor indflydelse. Som noget nyt i kommunen blev den kendte kunstner Ib Geertsen tilknyttet byggeriet. Han skulle stå for farvesætning og kunstnerisk udsmykning.

Den 15. august 1978 blev Avedøre Bibliotek indviet med et fyrværkeri af arrangementer med gøglertruppen *Clausen og Petersen* som hovednavn. Avedøre Bibliotek var vokset fra ca. 800m² til 2265m², personalet mere end fordoblet. Funktionerne var udvidet med udlån af studieceller, musikøverum, mødesal til 200 personer og aktivitetsrum for børn med faguddannede pædagoger.

Nu skulle det hele så til at fungere til borgernes glæde og fornøjelse. Biblioteket var nyt og manglede sætningen: 'det plejer vi at gøre, det har vi prøvet'. Det var en spændende udfordring, som vi valgte at tage op ved at tilstræbe den størst mulige integration af biblioteket i vores betjeningsområde. Vi deltog i Stationsbyens projekter som' Dit miljø, dit ansvar', og samarbejdede med institutioner og foreninger i området. Logisk nok var biblioteket på godt og ondt med i Stationsbyens problemer og udvikling, hvilket af og til førte til uenigheder med kommunens øvrige biblioteker, hvis udgangspunkt og historie var en anden.

Avedøre Bibliotek adskilte sig også på et andet område fra kommunens øvrige biblioteker. Størstedelen af kommunens indvandrere og flygtninge var bosat i området. Det var derfor nødvendigt at etablere samlinger af aviser, nyhedstidsskrifter, bøger, musik m.m. inden for de største sproggrupper. Folkebibliotekernes Indvandrerbibliotek hjalp os med bøger fra de mindre sproggrupper.
Fra 1979, hvor de første spæde skridt blev taget, til i dag er der blevet opbygget en viden på området, som andre biblioteker har henvendt sig for at få del i – sågar har der været et hold fra Oslo på besøg. Ja, internationalt er det på Avedøre Bibliotek.
På et tidspunkt havde biblioteket sammensat en mindre udstilling om Australien til oplysning for brugerne. Ad uransagelige veje nåede oplysningerne frem til den australske ambassadør, der anmodede om at få en rundvisning i udstillingen. Det fik han.

Det kan ofte være svært at forudse interessen for et arrangement eller en udstilling. I forbindelse med en udstilling af meteorologen Henrik Voldborgs sweatere skulle han selv fortælle om 'hvordan vejret bliver til'. Det gav omtale og genlyd i mange af landets aviser, ligesom tv-hold fra både Danmark og Sverige mødte op.

Mange pudsigheder har jeg været vidne til gennem årene. En kold vinter havde en farende svend opdaget Avedøre Biblioteks lyksaligheder. I flere dage slog han sig ned på avislæsesalen med sine ejendele i plastikposer. En fredelig mand, der ikke gjorde nogen fortræd. Det eneste minus var en meget ubehagelig lugt af års mangel på sæbe. Det kompenserede vi for ved nogle sprøjt fra en frisk-luft-dåse, når han var gået. En dag havde han selv fundet dåsen, som var gemt i nærheden af hans sædvanlige opholdssted. Han fingerede lidt ved den, udsendte derefter nogle friskluftsprøjt, og gik.

Der var også dengang en mand trådte ind ad døren til biblioteket, gik hen til skranken, lagde en stor brødkniv foran sig og sagde: 'Jeg skal bruge din telefon'. Ja, så gerne, hr., var skrankedamens svar. Efter endt brug sagde han tak for lån, tog sin kniv og gik.

Hvis jeg skal pege på, hvad der efter min mening har betydet meget for Avedøre Biblioteks udvikling, så må det være det gode lokale samarbejde på kryds og tværs via Kulturtoget (sammenslutning af foreninger og institutioner) og Fritidsbutikken

Ringen blev for mit vedkommende sluttet den 15. august 2003 ved Avedøre Biblioteks 25 års jubilæumsfest. Gæt hvem der var hovedattraktionen? Det var selvfølgelig Erik Clausen. Sig ikke, at der ikke er en sammenhæng i tingene.

Hverdag på Avedøre Bibliotek, 1994

Avedøre Bibliotek kort tid efter indvielsen. Træerne er stadig meget små.

"Mangfoldigheden" - en broget skulptur foran Avedøre Bibliotek.

I Mangfoldighedens favn

Af Pernille Falcon | Beboer i Avedøre Stationsby, medlem af Hvidovre Kommunalbestyrelse

Året var 1976. Jeg var lige flyttet fra en lille slumlejlighed i Skt. Paulsgade til Bymuren i Avedøre Stationsby. Alt var så nyt, så selv betonen skinnede lyst. Det hele syntes kunstigt og ufærdigt. Træer og buske var så små og nyplantede, og stod der og vidste ikke, om de skulle opgive eller gro videre. Arbejderne til det vældige Store Hus var lige begyndt, og hele Nordafsnittet var en stor bar mark med rester af frugttræer fra den gamle plantage.

Avedøres nyere historie er derfor på mange måder sammenfaldende med min. Den handler om opbrud, nye tider og forandringers stærke vinde.
For Avedøres vedkommende et opbrud fra uskyldens og idyllens lille landsbysamfund til industrisamfundets buldrende udfoldelse med inddæmningen af Avedøre Holme, sammenlægningen med Hvidovre Kommune og opførelse af Avedøre Stationsby. Fra et bonde- og håndværkersamfund til en multikulturel smeltedigel, hvor Stationsbyen på godt og ondt kom til at fylde meget.

Da vi alle var fremmede

Vi var fra begyndelsen sådant set alle fremmede – sammenførte fra det 'mørke' Jylland, den københavnske stenbro, Santiagos forstæder og fra den tyrkiske by Konyas sletter. Færinger, grønlændere, chilenske flygtninge, tyrkiske gæstearbejdere og danskere. Uden en fælles og rodfæstet kultur, og derfor ikke kun fremmede i en ny bydel, men i mange tilfælde også fremmede for hinanden.

Det blev Stationsbyens held, at der var mange unge, fulde af mod, store visioner, og at man ikke var 'mørkerædde' og bange for det nye og det fremmede, men gik ind i det med åbent sind og uden fordomme. Så at sige rakte hånden frem og skabte mødesteder, hvor vi alle kunne mødes, skabe tillid og fortrolighed til hinanden på tværs af alder, køn og kulturer.
Det blev til 25 ungdomskollektiver i Stationsbyen, til ungdomskoncerter, foreninger, den dansk-tyrkiske venskabsforening og fælles kamp for det gode liv – for daginstitutionspladser og for ordentlige skole- og fritidsforhold.

Avedøre bibliotek kom gennem alle årene til at fylde meget i både mit og vores fælles liv i Stationsbyen. Både som helt ung nytilflytter og undervejs, mens vores børn voksede op. Der var ikke mange dage i løbet af en uge, hvor biblioteket ikke blev brugt flittigt. Vi mødtes på kryds og tværs af tilhørsforhold og kulturer. Lærte hinanden at kende – blev klogere, både børn og voksne.

Fra krise til samarbejdende kulturer

Næsten allerede fra start måtte Stationsbyens og mange af de omkringliggende institutioner fungere ud fra en multikulturel virkelighed. En opgave, der syntes umulig, da krisen for alvor slog igennem i 1980'erne med massearbejdsløshed og stor udskiftning i beboersammensætningen med en fraflytning af mere ressourcerige beboere.

Det blev Stationsbyens held, at der blev etableret et progressivt samarbejde mellem Stationsbyens afdelingsbestyrelser og en række engagerede medarbejdere i de lokale institutioner, der gik ind og tog et enormt slæb, da krisen for alvor truede med at vælte bydelen om kuld.

Dette samarbejde førte til opførelse af byggelegepladsen Regnbuen, beskæftigelsesprojektet Snaphanerne og senere egentlig også til renovering og bevarelse af Enghøjskolen. Det lagde kimen til at udvikle værktøjerne til det succesfulde integrationsarbejde, som var/er en af de væsentligste årsager til, at de mange forskellige kulturer i dag lever fredeligt side om side og stadig udveksler positive ideer.

Under temaet *Biblioteket i Verden – Verden i biblioteket* blev skulpturen 'Mangfoldigheden' skabt i 1993 på initiativ af Avedøre Bibliotek. Skulpturen stod foran biblioteket i otte år som et symbol på fællesskabet på tværs af frivillige og ansatte med bidrag fra fx den chilenske forening og Avedøre Gymnasium, fra beboerklubben og beboerrådgivningen. Som et symbol på fordragelighed på tværs af kulturer og etniske forskelligheder. At kendskab giver venskab og bærer frugt, viste det meget velbesøgte dialog- og forsoningsmøde under Muhamedkrisen her i 2006.

Netværkssamarbejdet mellem beboere, skoler, daginstitutioner, gymnasium, bibliotek, kirke og politi er en væsentlig nøgle til, at den ellers kulturløse bydel til sidst fik skabt en mangfoldighed af samarbejdende kulturer, hvor det med Byudvalget og Kvarterløftet lykkedes at vende den negative udvikling. En udvikling, hvor Fritidsbutikken, beliggende på Avedøre Bibliotek, og Kulturtogsrådet i dag står som positive nyskabelser til gavn og glæde for fritidslivet i hele Avedøre.
Tegn på, at Stationsbyen har fået kræfter til at åbne sig ud mod det øvrige Avedøre og Hvidovre, og et godt tegn på, at den til tider svære integration gennem en fælles og målrettet indsats faktisk er godt på vej.

Avedøre kan derfor gå hen og blive Hvidovres, ja omegnens nye kulturelle vækstcentrum med Filmbyen, Avedørelejren og udvikling af Avedøresletten til et fælles oplevelsesrum. Det handler om visioner og om at fastholde og udvikle dynamiske samarbejdsformer i et multikulturelt miljø.

Det nye Avedøre Bibliotek er ved at være færdigt udvendigt

Avedøre Bibliotek flytter i ind i de nye lokaler i 1978

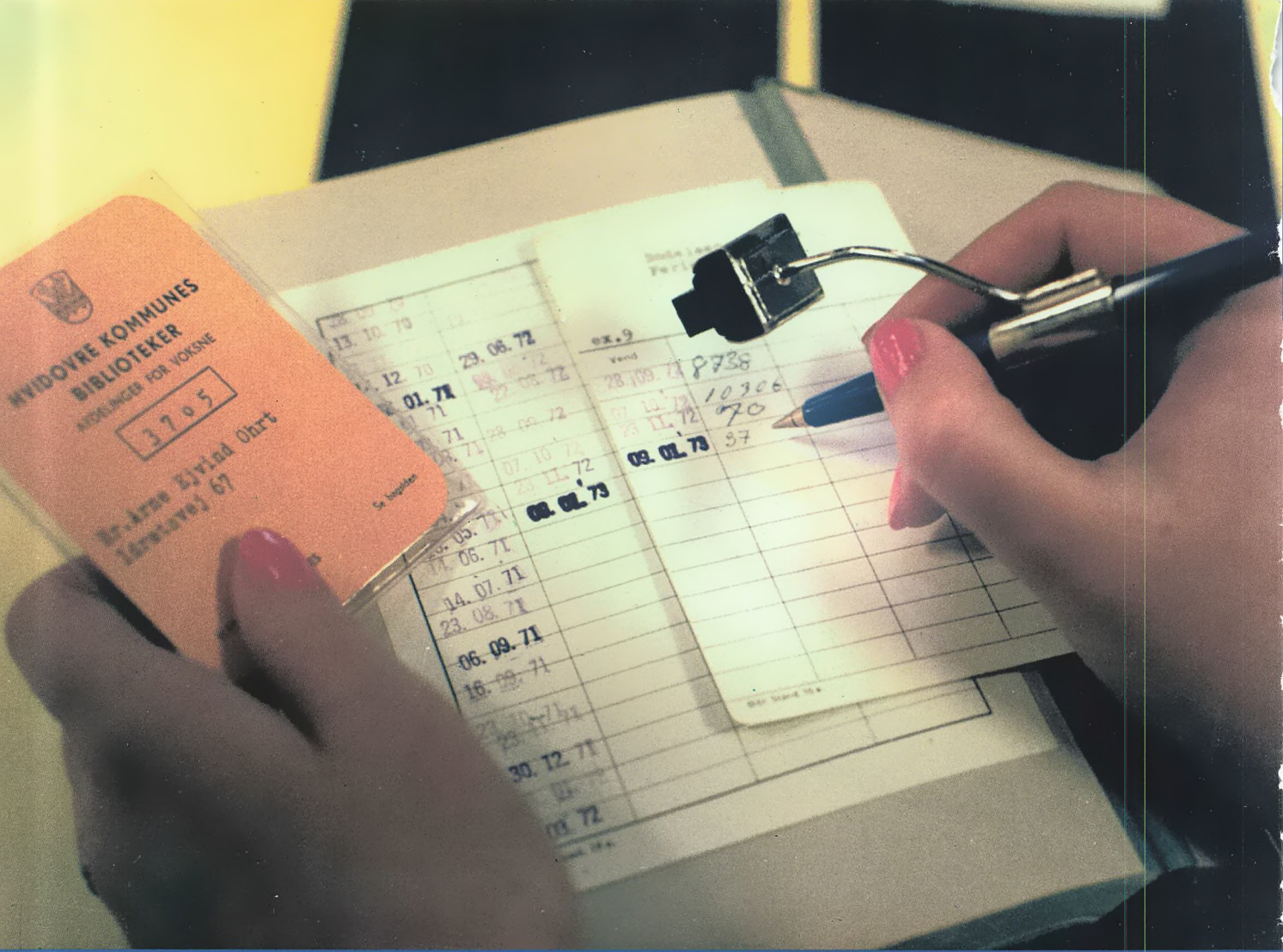

Først i 1992 gik biblioteket væk fra at håndstemple materialer, der skulle lånes ud. Dato skulle stemples, lånernummer skrives ...

90'erne – modsætningernes årti

Af Sus Rostrup | Stadsbibliotekar i Hvidovre 1989-2000

1989. En dejlig lørdag morgen i juli kort efter min tiltræden som chef for bibliotekerne og Kulturel Forvaltning sad jeg på terrassen med morgenkaffe og avis. Telefonen ringede. En af de vagthavende bibliotekarer i hovedbiblioteket meddelte let nervøst, at de havde tænkt sig at lukke biblioteket på grund af lugtgener fra Medborgersalens årlige renovering. Jeg tog sporenstregs derud. Lugten var gennemtrængende, personalet gik med min velsignelse hjem, mens den vagthavende betjent og jeg besluttede at holde biblioteket nødåbent. Vi lavede så megen gennemtræk som muligt, greb håndstemplerne og suspenderede alt vedr. betalinger, vejledning mv., men gav mulighed for aflevering og udlån. Publikum var umådeligt forstående ligesom mandagens morgenpersonale, der fik den 'sjove' og uventede opgave at rydde op efter lørdagens rykind.

Det havde ikke kunnet lade sig gøre i 90'erne. To år senere var alle udlånsfunktioner automatiserede, og det krævede indsigt i koder, tastatur og system at foretage de helt basale udlånsfunktioner.

Som det eneste store bibliotekssystem i landet havde Hvidovres biblioteker fastholdt håndstemplingen, og var ikke som andre biblioteker gået over til fotonotering i skrankerne. (Man havde dog allerede i 1957 et forsøg med fotonotering, red.) Det var derfor nærmest et tigerspring, da vi i 1990-92 gik over til edb i udlåns- søge- og administrative funktioner. En detaljeret edb-plan, udarbejdet i et konstruktivt samarbejde mellem bibliotekets medarbejdere og ledelse samt kommunens edb-afdeling, dannede grundlag for en politisk beslutning om den fornødne økonomiske bevilling. Dog skulle den rationalisering i arbejdsrutiner, som edb-indførelsen forudsattes at medføre, udmøntes i en vis personalereduktion, der skulle effektueres ved naturlig afgang. Dette og ikke mindst det forhold, at det politisk var vedtaget, at størstedelen af personalereduktionen – mod enhver saglig og faglig argumentation – skulle falde på bibliotekargruppen, mens rationaliseringsgevinsten primært var at hente på kontorfunktionerne, lagde en dæmper på den forventningsfuldhed, der efterhånden havde bredt sig blandt medarbejderne ved tanken om at skulle i gang med nye og spændende opgaver. Kun et usædvanligt – og usædvanlig godt – samarbejde mellem kontorpersonalets og bibliotekarernes organisationer førte til en ændring, der skabte en bedre balance i fordelingen af reduktionen mellem de to faggrupper.

Edb-indførelsen fik skelsættende betydning for biblioteksudviklingen i 90'erne. Den betød forbedrede materiale- og informationssøgemuligheder for publikum og bidrog til en formaliseret og udbytterig publikumskontakt i form af brugervejledning, computerværksteder og lignende. Og den betød en opkvalificering af bibliotekspersonalet, der skulle være på forkant med den stadig hastigere udvikling på it-fronten.

Og dét i et årti, hvor årlige budgetreduktioner, krav fra politikere og brugere om fornyelse og serviceforbedringer, ændringer i biblioteksvæsenets placering i den kommunale struktur og arbejds- og

organisationsomlægninger nok kunne skabe tumult, uro og usikkerhed blandt et personale, der havde været vant til mere stabile og trygge forhold.

Fra forvaltning til institution

Biblioteket var ved indgangen til 90'erne stort set ét med Kulturel Forvaltning, en forvaltningsinstitution omfattende Medborgerhus med sal og mødelokaler, Lokalhistorisk Arkiv samt Kontaktafdeling/Kultursekretariat og med eget politisk stående udvalg, hvor stadsbibliotekaren var sekretær.

I lighed med den kommunale udvikling generelt i landet ønskede kommunen i begyndelsen af 90'erne at 'trimme' den administrative struktur, hvilket resulterede i en sammenlægning af Kulturel Forvaltning og Skole- og Fritidsforvaltningen, som jeg personligt fandt perspektivrig. De seneste års lineære budgetnedskæringer havde ramt Kulturel Forvaltnings institutioner ganske tungt, og det var vanskeligt for en så lille forvaltning med de 'bløde' værdier og funktioner at gøre sig gældende i slagsmålet om den årlige økonomi. Jeg så muligheder i at profilere det kulturelle område inden for en større forvaltning, ligesom jeg fandt, at den institutionelle selvstændighed, som bibliotekerne kunne opnå ved ikke længere at være ét med en forvaltning, kunne give dem større frihedsgrader og handlemuligheder.

Internt i biblioteket betød det imidlertid et opgør med en selvopfattelse af biblioteket som en institution med en ganske særlig forvaltningsstatus, hvor den – via stadsbibliotekaren – tætte kontakt til politikerne gav en urealistisk fornemmelse af værn mod indgreb.
Nu ændrede bibliotekerne status til institutioner på linie med skoler, daginstitutioner mv.; også Lokalhistorisk Arkiv blev – efterfulgt af Kultursekretariat og Medborgersal – tilsvarende gjort til selvstændige institutioner med egen administration og budget uafhængig af bibliotekerne.

Ny identitet og selvbevidsthed

Gradvist som den nye institutionsstatus bundfældede sig, begyndte de fire biblioteker at udvikle hver deres synlighed i højere grad end før. De skærpede ressourcer nødvendiggjorde en prioritering af bibliotekstilbuddene, og de teknologiske muligheder og brugernes forventninger blev et yderligere incitament til at målrette virksomheden til det enkelte biblioteks brugerkreds og dermed udvikle dets virksomhed på egne præmisser, profilere det og skabe synlighed omkring det.
Det var ikke nyt for Holmegård Bibliotek, der i slutningen af 80'erne var blevet kraftigt reduceret; der havde man set det som en faglig udfordring at blive et meget synligt lokalbibliotek. Nu blev det imidlertid alment accepteret, at det både var legitimt og efterstræbelsesværdigt for alle fire biblioteker at udvikle en egen virksomhedsprofil ud fra lokalsamfundets behov.

Det skete i samarbejde med brugerne. Hvor man tidligere talte om bibliotekslånere, talte man nu om biblioteksbenyttere- eller brugere. Naturligvis udtryk for at biblioteket ikke alene anvendes som en lånecentral, men rummer langt flere tilbud. Men også et signal om et mere aktivt samspil mellem bibliotek og publikum. Holmegård Bibliotek havde allerede i 1989 på eget initiativ etableret et regulært brugerråd, der udviklede sig til en uundværlig samarbejdspartner for biblioteket.
I løbet af 90'erne afprøvedes flere forskellige samarbejdsformer mellem biblioteker og brugere. Mens Avedøre arbejdede med projektgrupper vedr. forskellige temaer, kom – bl.a. som følge af et udtalt politisk ønske – formaliserede brugerråd på banen i både Friheden og Hovedbiblioteket.

Hidtil var planlægning af bibliotekernes tilbud blevet udviklet på grundlag af bibliotekspersonalets viden om materialer, medier og formidling samt den viden og de erfaringer, man fik gennem den daglige lånerkontakt. Den mere systematiske brugerkontakt, som man nu fik, stillede krav til bibliotekerne om åbenhed også overfor eventuelle kontroversielle brugerønsker, men gav også mulighed for dialog og debat om bibliotekernes dispositioner og brugernes forventninger, og mulighed for at inddrage disse ved tilpasning af bibliotekstilbuddene.

Dokumentation og organisationsændringer

Også brugerundersøgelser til belysning af brugernes forventninger og krav til og tilfredshed med bibliotekerne blev taget i brug. Dels fordi biblioteket selv havde et ønske om bedre at kunne dokumentere resultaterne af sin virksomhed og ressourceindsats, dels som led i kommunens ønske om en fortsat mere præcis belysning af dens aktivitet. Målsætninger og handlingsplaner blev udarbejdet, særlige indsatsområder blev defineret og analyser af biblioteksbenyttelse, materialeudvikling mv. blev iværksat som årligt tilbagevendende aktiviteter.

På bibliotekets indre fronter måtte de stadig færre ressourcer, den væsentligt reducerede medarbejderstab og ændringerne i arbejdsrutiner og -funktioner som følge af teknologien nødvendigvis også sætte sig spor i den måde, vi organiserede og fordelte arbejdet på.

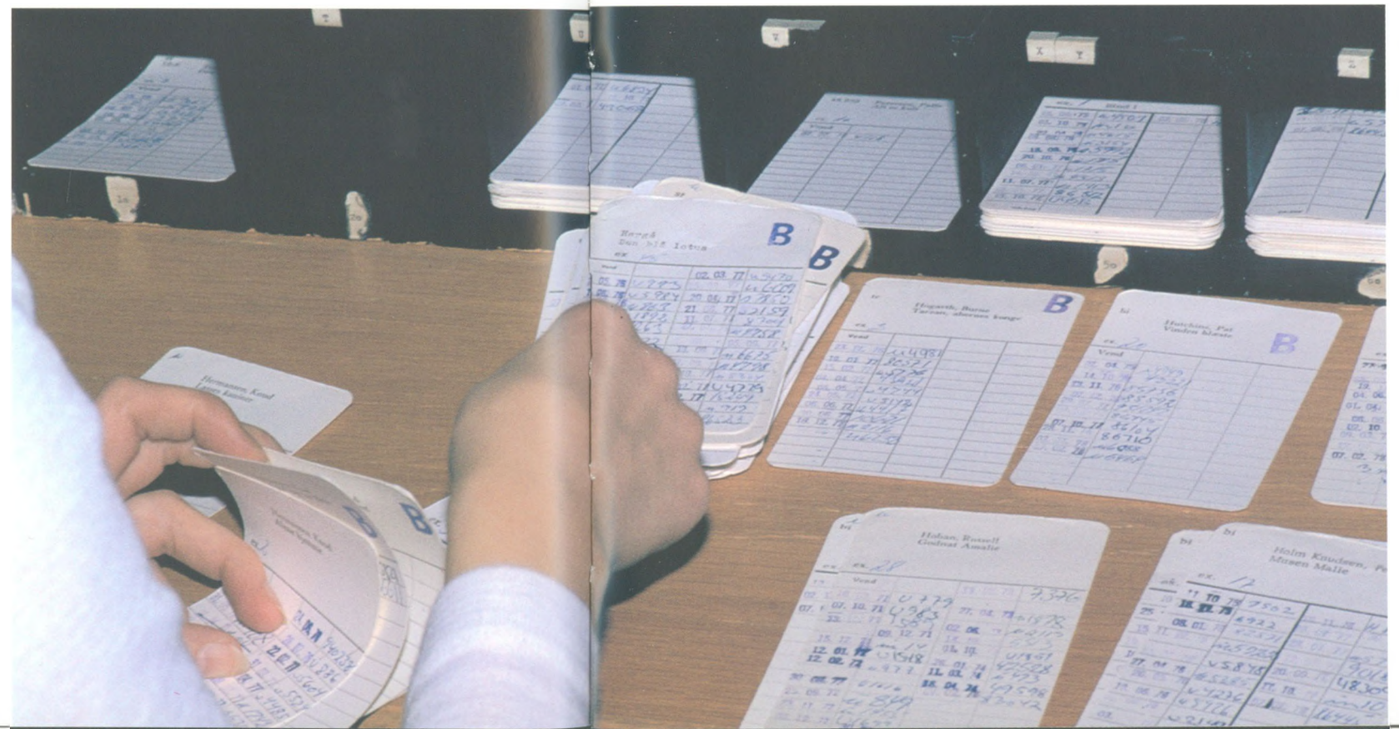

... og så skulle kortene sorteres, for efter udlån at blive sat i bøgerne igen. I dag foregår det hele på pc

Da personalet i midten af 80'erne fik de første søgeterminaler krævedes fede manualer

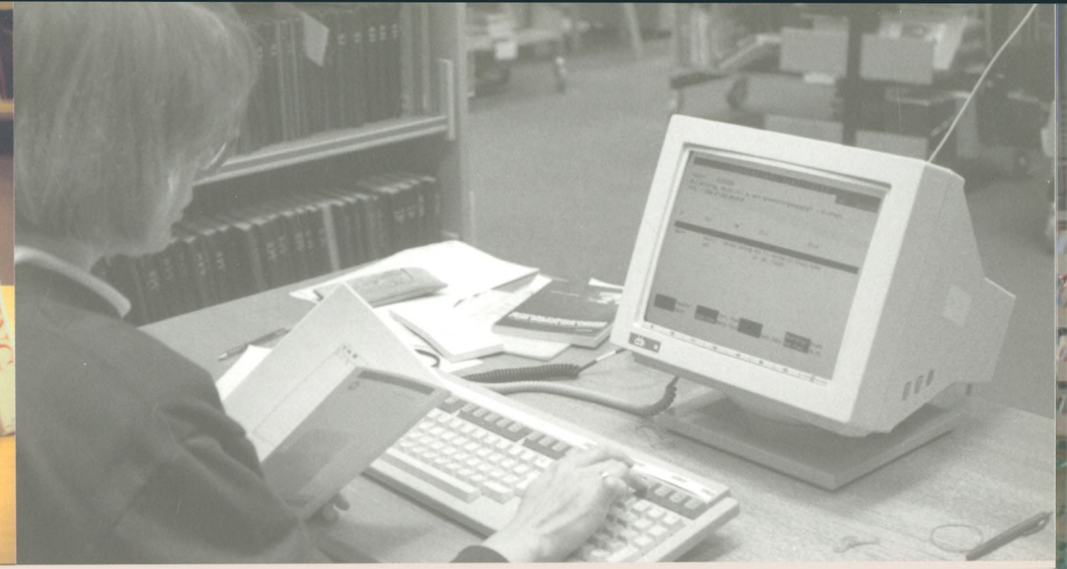

I 1991 blev alle bibliotekernes materialer inddateret og forsynet med stregkode. Det var en omstændelig affære og krævede diverse lukkeperioder på alle 4 biblioteker

Et særligt forhold gjorde sig gældende. Vi savnede den stimulans og inspiration, en organisation automatisk får, når der kommer nye medarbejdere. Der var en vis udskiftning blandt kontorpersonalet, men ingen blandt bibliotekarerne. Der var ikke ansat en bibliotekar siden midten af 80'erne; interessen for at søge, og muligheden for at få, stillinger andre steder var begrænset, og skete det, kunne stillingen ikke nybesættes, fordi biblioteket 'skyldte' kommunen en stilling som følge af budgetreduktioner. I de 10 år jeg var chef for bibliotekerne, blev der kun ansat én bibliotekar. Til gengæld fyredes adskillige både blandt kontor- og bibliotekarpersonalet. Vi måtte derfor forny os selv og biblioteket indefra – en både fagligt og psykisk ressourcekrævende øvelse, som er en udfordring til medarbejdernes talent for at se muligheder i stedet for at fokusere på problemer.

Det var ikke nemt, da en organisationsomlægning i midten af 90'erne medførte sammenlægning af afdelinger og etablering af en teambaseret organisation, hvor det enkelte team havde udstrakte beføjelser. Ændrede arbejdsfordelinger udfordrede medarbejderne til at søge stillingerne i den nye organisation. Usikkerhed og megen intern uro. Alligevel lykkedes det i nogle tilfælde at rokere medarbejdere, der gerne ville prøve nyt, og et tættere samarbejde mellem bibliotekarer og kontorpersonale var også et resultat.

Fra håndstemplingen i 1989 til selvbetjeningsautomaten i 1999 var et spring, og ikke kun et teknologisk. 90'erne var et turbulent årti, hvor modsætningerne stod i kø. Arbejdet kom op i omdrejninger, nye materialer, medier og opgaver kom til trods en slanket medarbejderstab. Også ændrede betjeningsformer og brugerkontakten var med til at forny bibliotekernes virksomhed radikalt og skabte grobund for forandringer.

Biblioteksfaglige bastioner blev brudt, faglige holdninger udfordret og hidtidige procedurer og normer var under kritisk lup. Der eksperimenteredes med åbningstiderne, søndagsåbning kom og gik igen, det samme gjorde en lang mandagsåbning. Intet var statisk. Som i samfundet i øvrigt måtte også bibliotekerne i Hvidovre indstille sig på, at hyppige ændringer i vilkår og virksomhed er det eneste helt sikre.

Frustration og vrede hos biblioteksper sonalet over indgreb og forandringskrav sloges med den faglige nysgerrighed efter at prøve kræfter med nye, spændende opgaver. Det ku' holde hårdt, men det sidste fik overtaget.

> **Heavy Metal til eksamen**
>
> – Det var en helt almindelig arbejdsdag, hvor trafikken på kontorgangen var intensiv. Kolleger der myldrede frem og tilbage mellem forskellige gøremål. Og så, midt i det hele stod et ungt, helt sortklædt par med nitter og sikkerhedslåse i både ansigt og tøj, der var lapper, lænker og kæder og et hår i usædvanlig redigering.
> Vi havde aldrig set mage i Hvidovre. Var de mon voldelige? Og hvorfor i al verden var de kommet helt ind i bibliotekets interne gemakker?
>
> Heavy Metal-musikeren var kommet hjem til Danmark med sin amerikanske veninde. Orkestret var på turné og den unge veninde skulle afslutte sin eksamen fra en amerikansk High School – et offentligt bibliotek med et godt ry og en kulturelt anerkendte status, ville de amerikanske myndigheder godt overdrage eksamensansvaret til?
>
> Bibliotekets studieceller var fortrinlige til en skriftlig eksamen. Der blev udfyldt blanketter, stemplet og sendt frem og tilbage mellem Hvidovre og USA – flere gange. Rammerne for eksamen blev aftalt og godkendt: Mental forberedelsestid, alt medbragt blev tjekket, udlevering af opgave, passende pauser til personlige behov – skarpt overvåget af 'eksamensvagten', aflevering af stilen efter fire timer, kvittering for modtagelse og endelig sendt anbefalet til USA. Det var engang i slutningen af 80'erne, hvor telefax og edb nærmest var ukendte begreber.
> Bag det sortklædte look befandt sig de sødeste unge mennesker - vi skulle bare lige vænne os til udseendet.

Hvidovres bibliotekshuse – en aktuel anmeldelse

Af Jens Lauridsen | Bibliotekschef i Tårnby Kommune, anmelder af biblioteksbyggeri i Biblioteksspressen
Foto: Ebbe Forup

HvidovreBibliotekerne kan fejre 75 års jubilæum. De nuværende fysiske rammer, Hvidovre Hovedbibliotek, Avedøre Bibliotek, Holmegård Bibliotek og Frihedens Bibliotek er imidlertid væsentligt nyere, alle bibliotekerne er blevet til inden for de sidste 30 år.

Samlet set er de fire biblioteksbygninger i Hvidovre udtryk for en klar politisk prioritering: biblioteker er vigtige, de skal bygges ordentligt, vedligeholdes godt og løbende opdateres med hensyn til indhold og indretning. Bibliotekerne i Hvidovre er med andre ord tidssvarende, selv om de ideer om oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet HvidovreBibliotekerne bygger på er mere end 75 år gamle. I dag taler man om læringscentre, lokal kulturel identitet, innovation og sammenhængskraft. Den bærende politiske kraft i biblioteksprojektet har ikke forandret sig. Det har til gengæld indholdet: i kraft af den teknologiske udvikling, i kraft af globaliseringen og i kraft af en tiltagende konkurrence fra andre udbydere og information og kulturelle oplevelser: TV, biografer, hjemmecomputeren etc. Samtidig med at biblioteket som institution er under pres, er det endnu vigtigere end nogensinde før og har bl.a. i kraft af informationsteknologien et kolossalt potentiale, netop fordi biblioteket er et politisk projekt, som et neutralt ikke kommercielt videns- og kulturfundament i et demokratisk samfund.

Medborgerhuset

Hovedbiblioteket i Hvidovre er en integreret del af Medborgerhuset og beliggende lige ved siden af Hvidovre Rådhus. Medborgerhuset er et stort, monumentalt og markant byggeri. Indvielsen fandt sted den 15. november 1972. Arkitekterne var Per og Flemming Lassen, sidstnævnte også kendt for blandt andet Kulturhuset i Randers, Herning Centralbibliotek og Stadsbiblioteket i Lund. Siden 1972 er der naturligvis løbende blevet ændret på indretningen som følge af nye materialer, IT udstyr m.v. Men grundstrukturen er heldigvis bibeholdt. Heldigvis fordi den er ensbetydende med stringente og retlinede opstillinger, der dels respekterer husets arkitektur, dels giver brugerne optimal mulighed for at finde det materiale eller den funktion, de søger. Selvom indretningsstrukturen er stram, er Hovedbiblioteket et spændende rum at bevæge sig rundt i: der er mange fine siddepladser, der er gode udsigter, der er et godt lys og der er i det hele taget en god atmosfære i det højloftede rum. Ikke mindst de formidlende udstillinger af bøger og andet materiale er lidt af en specialitet på Hovedbiblioteket og har været det i mange år. Ofte har de karakter af kunstneriske installationer. Hovedbiblioteket er i princippet et etrumsbibliotek; dette forhold har bevirket en meget høj grad af fleksibilitet der løbende er blevet udnyttet.

Koblingen til Medborgerhusets store sal understreger Hovedbibliotekets funktion som multikulturelt samlingssted. Tankerne om biblioteket som meget andet og mere end et sted, hvor man låner materialer, er en del af Medborgerhusets idégrundlag, og her i 2006 er de stadig højaktuelle og under udvikling. Aktivitetsrummet i tilknytning til børnebiblioteket bobler af liv, læring og leg. I bibliotekets cen-

ter er en ø i 1. sals niveau forankret på balkonen. Oprindelig var der udstillinger på øen. Nu er der et pc område; pc'erne kan bookes enkeltvis, og fra tid til anden foregår der undervisning.

Hovedbiblioteket er et stort bibliotek. Fra balkonen er der et godt overblik over hele herligheden. Et stort, flot bibliotekslandskab, der dagligt umærkeligt transformeres i en proces, hvor bruger møder personalet under indtryk af et samfund i stadig udvikling. Det solide Medborgerhus har været platform for hvidovreborgernes videnstilegnelse, demokratiforståelse og kulturelle inspiration i godt 30 år. Aktiviteten og dynamikken i huset indikerer, at Medborgerhuset er godt på vej mod fremtids fjerne mål.

Fakta 2005/2006	Publikum-areal M²	Udlån 2005 April 2006	Besøgstal 2005	Åbningstimer pr. uge April 2006	Antal pc'ere til publikum
Avedøre Bibliotek	Ca. 950	92434	147229	43	10
Frihedens Bibliotek	604	126975	109153	43	7
Holmegård Bibliotek	338	68176*	52052*	23	9
Hvidovre Hovedbibliotek	Ca. 2.000	576397	230473	47	27

* lukket i 14 dage (10 åbningsdage) i 2005 i forbindelse med chipning af materialer.

Holmegård Bibliotek

Holmegård Bibliotek er HvidovreBibliotekernes nordlige filial. Biblioteket skyder som en fremstrakt arm ud fra Holmegårdskolen, men trods det tætte naboskab er det udelukkende folkebiblioteksfunktionen, der varetages. Det er tydeligt at se, at biblioteket, der blev indviet i 1961 og tilbygget i 1977, er tegnet til biblioteksformålet. På den ene side et meget æstetisk bibliotek med smukke lyse, veldefinerede rum. Samtidig et meget hyggeligt bibliotek ikke mindst på grund af den indskudte etage med et tilsvarende forsænket rum nedenunder. Dette arkitektoniske greb bevirker, at der forekommer at være mange forskellige steder at opholde sig på det relativt lille filialbibliotek.

Lige inden for døren møder man ekspeditionen. Ekspeditionen er under forandring i forbindelse med indførelse af selvbetjening, hvor Holmegård Bibliotek har været spydspids i Hvidovre blandt andet i kraft af en 100 procent chipløsning, der nu er på vej ud i det ganske bibliotekssystem.

Avedøre Bibliotek

Avedøre Bibliotek ligger i en selvstændig bygning, men tæt forbundet med det store etagebyggeri og forretningscentret i Avedøre. Biblioteket spillede en aktiv rolle i forbindelse med et kvartersløftprojekt i årene 1999-2004. Og gør det fortsat. I et tæt samarbejde med enkeltpersoner, institutioner og foreninger i området udfoldes biblioteksvirksomheden solidt i det store etrumsbibliotek i stueplan. Biblioteket er indbydende og velindrettet. Personalet i centrum er til stede og imødekommende over for de mange brugere. Aktivitetsrummet lever op til sit navn; børn i forskellige aldre maler flittigt.

For borgerne i Avedøre er biblioteket i høj grad et kvalificeret være- og mødested.

Romantik
STEPHEN KING

Tegneserier

Frihedens Bibliotek

I kommunens sydlige del findes Frihedens Bibliotek indviet i 2002 som det nyeste af Hvidovre Bibliotekerne. Beliggende på 1. salen i Frihedens Butikscenter, men så fornemt skiltet, at biblioteket på ingen måde forsvinder blandt de kommercielle tilbud. Tværtimod er Frihedens Bibliotek let at identificere i kraft af et lyssat skilt inkl. logo af høj kvalitet. HvidovreBibliotekernes logo, en farvestrålende åben bog, der også har karakter af en svævende fugl, friheden flyver ..., præsenteres på bibliotekernes tryksager, på hjemmesiden etc. Intetsteds præsenteres logoet dog så flot og markant som på Frihedens Bibliotek!

Indretningen er åben og imødekommende med skråtstillede reoler fra Biblioteks Design. Der er masser af lys og rum til eksponering af de forskellige materialer og sidst, men ikke mindst til brugernes ophold. Bagerst ligger børnebiblioteket, som man kommer til via en farvestrålende portal.

HvidovreBibliotekerne

Kendetegnende for alle biblioteker i Hvidovre er gode, rummelige lokaleforhold. Der er kvalitet og ro over det arkitektoniske udtryk. Den løbende udvikling sker på et solidt fagligt grundlag og i et tæt samspil med brugerne.

Alle HvidovreBibliotekerne har karakter af medborgerhuse; der er i høj grad tænkt på brugernes muligheder for at opholde sig på bibliotekerne i mange forskellige sammenhænge: leg, læring, udstillinger, foredrag, arbejde med studier og computer.

HvidovreBibliotekerne har et solidt udgangspunkt i ideer om demokrati og folkeoplysning. I den sammenhæng udnyttes internettets potentiale på kraft. På alle fire biblioteker eksponeres de digitale ressourcer på forskellig vis og HvidovreBibliotekernes hjemmeside benævnes 'kommunens 5. bibliotek'.

HvidovreBibliotekerne er i kontinuerlig bevægelse, bevægelsen er målrettet i forhold til et bibliotekstilbud, der til stadighed modsvarer borgernes behov. Og bevægelsen sker med 75 års god bibliotekstradition som ballast. Fortsat held og lykke.

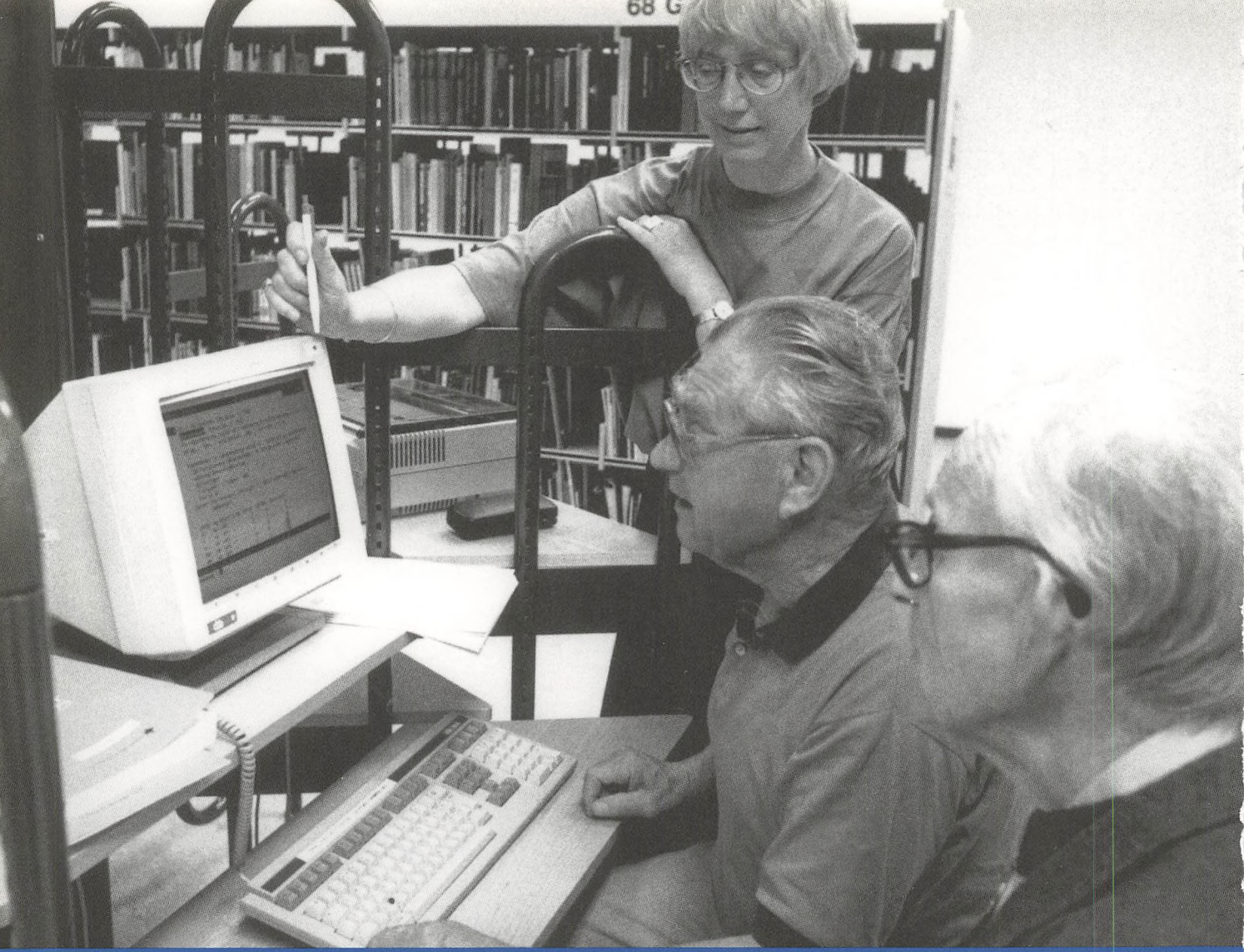

Efter inddateringen skulle lånerne lære at bruge det elektroniske kartotek, og vi afholdt et utal af kurser.
Her underviser Lisbeth Steckhahn herrerne Jens Kristensen og Julius Levy. Og vi underviser stadig!

Bliver dette fremtiden?

Ægtefællerne Pauline og Marius Hansen er på vej til biblioteket. Klokken er 21.30, og på vej derhen går de og taler om de forandringer, biblioteket har gennemlevet. I deres tidlige barndom var biblioteket ensbetydende med bøger, men det blev ændret, da de blev teenagere. Da blev det hybride bibliotek lanceret, eller var det det virtuelle? Hvad betegnelsen nu var, blev de enige om, var ligegyldig.
Det spændende var forandringen. Hvad var det egentlig, der var sket? Ja, det begyndte med at bibliotekernes kartoteker forsvandt og blev erstattet af terminaler. Så holdt Internettet sit indtog, og bibliotekerne begyndte at arbejde sammen om forskellige netbiblioteker.

I skolen fik de at vide, at det ikke mere var nok at bruge bøger som kildemateriale, men også oplysninger fra Internettet. Her havde de brændt fingrene, da de ikke var kritiske nok, men blot tog den første og bedste henvisning fra Google. Det var blevet meget bedre, da de fulgte et af de kurser i søgning på Internettet, som biblioteket havde afholdt, og stadig afholder. Måske skulle de genopfriske det?

På vej ind i hallen til biblioteket slog det dem, at forandringerne også var fysiske. Bibliotekets gamle udlånslokale var ikke til at kende igen. Nok var der stadig bøger, men slet ikke så mange som tidligere. De bøger, der var tilbage på hylderne, var fortrinsvis romaner, biografier og lignede. Kort sagt den gode og fængslende fortælling.

Hvordan var det nu, historien var? Jo, ændringer i samfundet havde mange konsekvenser for bibliotekets opgaver. Kommunalreformen betød, at biblioteket blev indgangen ikke blot til kommunen, men også til regionen, staten og EU. Samfundet var blevet døgnåbent. Lukkeloven var blevet afskaffet. Det smittede også af på biblioteket. Åbningstiden var derfor fra kl. 8 til kl. 23 alle ugens dage. De små årgange var kommet på arbejdsmarkedet, og der var stor konkurrence om arbejdskraften. Konsekvensen for biblioteket var rationalisering og centralisering.

IT-udviklingen og IT-udbygning var fortsat. Endelig havde biblioteket fået et reelt tilbud til mange af de forskellige handicappede.

Biblioteket var blevet hele kommunens forsamlingshus. Det var her, alle mødte alle. Det var her, den lokale sladder og nyhedsstrøm blev udvekslet. Det var her, nabo mødte nabo. Specielt om vinteren. Bibliotekets gamle udlånslokale var blevet delt op i forskellige områder med hver deres specialitet. Der var nyhedsområdet, hvor der blev vist nyheder fra hele verden i hele åbningstiden. Der var udstillingsområdet med supplerede emner til månedens tema. Lige nu var det nødhjælpsorganisationernes årlige husstandsindsamling og deres arbejde i marken. Sidste måned var det brugen af E-numre i fødevarerne. Næste måned ville det være ferien i cyberspace.

Foto: Ebbe Forup

En stor del af udlånet var lavet om til café, som en restauratør havde forpagtet. Her blev der solgt lette måltider, kaffe m.v., som kunne indtages sammen med læsningen bl.a. af papiravisen. Den havde stadig de grundigste og mest dybdeborende artikler.

Som en selvfølge var børnene med over det hele. Hvis forældrene skulle noget bestemt, hvor de ikke kunne have børnene med, blev der set efter børnene. Biblioteket samarbejdede med skolerne, og der blev tilbudt lektiehjælp med assistance fra lærerne.

Ikke blot det offentlige tilbud var til stede. Også de private hjælpeorganisationer som Anonyme Alkoholikere eller Den nye Mødrehjælp var til stede med deres tilbud, som indgik som en del af bibliotekets samlede tilbud. Fordelen var, at alle havde et ærinde på biblioteket, så der var ikke noget flovt ved at gå derind.

Biblioteket havde fået opgaven at sikre det sociale netværk og dermed være med til at meget få døde i ensomhed.

"Hvordan mor?

"Hvor står sexbøgerne?", "Hvordan staver man til samleje?", "Har du en kæreste?", "Har I nogen frække tegneserier?", "Må jeg få dit telefonnummer?". Spørgsmålene haglede ned over mig da jeg i 1974 havde vores første – og eneste – biblioteksorientering for rekrutterne på kasernen i Avedøre.

Kasernen tog positivt imod vor ide om en biblioteksorientering, man syntes sikkert at rekrutterne ikke tog skade af lidt kultur. Og jeg blev udset til at være rundviseren fordi jeg havde en fortid som hjælpe-danselærer for kadetterne på Hærens Officersskole.

Dagen for rundvisningen oprandt, og jeg modtog flokken ude i forhallen. Sergenten kommanderer: Ret, og forhallen genlød af en flok hæle, der blev knaldet sammen. Sergenten sagde tak for invitationen, og var ovenud høflig. Samtidig tordnede han for rekrutterne om ordentlig opførsel. Jeg begyndte at svede og være en anelse bekymret for, hvad det var, jeg havde indledt mig på. Samtidig kunne jeg mærke x antal øjne, der skamløst vurderede, hvad jeg duede til. Endelig blev der kommanderet: Rør, og vi gik ind i biblioteket.

I begyndelsen tog jeg spørgsmålene som en udfordring, men blev måske en anelse skarp i tonen efterhånden. Rekrutten med sexspørgsmålene, tog jeg med hen i børnebiblioteket. Hans fjogede smil stivnede en anelse, da jeg gav ham "Hvordan mor?". Sergenten afbrød besøget, samlede sine tropper til en ordentlig skideballe, og så afgang til kasernen."

5

indgange til...

OPLEVELSER *og* VIDEN

HVIDOVREBIBLIOTEKERNE

Holmegård Bibliotek

Hvidovre Hovedbibliotek

Avedøre Bibliotek

Frihedens Bibliotek

www.hvidovrebib.dk

Layout: John Olsen

Tidstavle

1841-1899

1841 Hvidoure Sogns Læseforening stiftes af en kreds af borgere

1885 Foreningen har 22 medlemmer og råder over 1.250 bøger. De opbevares dels i Valby Drengeskole, dels hos gårdejer M. Jensen i Vigerslev og i Hvidovre Rytterskole

1890 Læseforeningen er næsten ophørt med at fungere

1898 Hvidovre Sogns Læseforening genopstår

1899 Hvidovre Sogneraad overtager læseforeningens bogsamling og opretter et kommunalt bibliotek, Hvidovre Sogns Folkebibliotek, i Rytterskolen i Valby

1900-1940

1901 Biblioteket overtages af Københavns Kommune ved Valbys indlemmelse i København. Herefter er Hvidovre uden bibliotek.

1927 Hvidovre socialdemokratiske vælgerforening kræver et folkebibliotek oprettet i Hvidovre

1929 Sognerådet vedtager at oprette et kommunebibliotek

1930 Sognerådet beslutter at der skal indrettes bibliotek i udhuset ved kommunekontoret

1931 Den 1. oktober indvies Hvidovre Kommunebibliotek på 1. sal i udhuset bag kommunekontoret på Hvidovregade 24

1935 Sognerådet beslutter at bygge et nyt kommunebibliotek

1936 Den 18. juni indvies kommunebiblioteket på Hvidovrevej 280

1937 Den første uddannede bibliotekar ansættes

1938 Den første konturuddannede medarbejder ansættes

1939 Den første bibliotekarelev ansættes på dispensation

1940

1941 Hvidovre Kommunebibliotek deles i to økonomisk adskilte områder, Hvidovre Kommunebibliotek og Hvidovre Kommunes Børnebiblioteker – dermed fik kommunen større statstilskud. De første skolebibliotekarer ansættes

1943 Bibliotekarens lejlighed inddrages til kontorbrug.

1945 Den første børnebibliotekar ansættes

1947 Der åbnes bogudlån på hhv. Holmegårds- og Strandmarksskolen, 2 timer 2 gange ugentlig. Der ansættes en afdelingsbibliotekar som leder af udlåns- og katalogafdelingen. Indtægten, 71,40 kr., ved salg af kasserede bøger til papirmøllen indsættes på en særlig konto til udsmykning af en kommende udvidelse af biblioteket

1950

1951 Filialbiblioteket Lodsvej 2 indvies

1954 Der udarbejdes skitseforslag til en nyt hovedbibliotek, men sagen henlægges 'indtil videre'

1955 Biblioteket bliver sekretariat for Københavns Amts Biblioteksforening

1957 Forsøg med fotonotering af bogudlån på hovedbiblioteket

1960

1961 Filialbibliotek 'Nord' indvies

1962 Hvidovre Kommunebibliotek og Hvidovre Kommunes Børnebiblioteker slås sammen til en organisation igen

1964 Kommunalbestyrelsen vedtager at lade udskrive en arkitektkonkurrence om et medborgerhus (konkurrencen kom dog ikke til udførelse)

1967 Hvidovre Kulturråd oprettes med biblioteket som sekretariat

1967 Kommunen køber fem Risbjerggårdejendomme til et nyt hovedbibliotek

1968 Foreningen Hvidovre Teater stiftes og biblioteket bliver sekretariat

1969 Frihedens Bibliotek på Strandmarksvej indvies

1969 Kommunalbestyrelsen vedtager en arkitektkonkurrence om nyt hovedbibliotek

1970

1970 Arkitektkonkurrencen aflyses og arkitekterne Flemming og Per Lassen engageres til at tegne biblioteket

1971 Pladeudlån på Frihedens Bibliotek, børnebibliotekerne starter pladeudlån, bogtjenesten oprettes, Ventegodt-samlingen erhverves

1972 Det nye hovedbibliotek, 1. del af Medborgerhuset, indvies

1973 Hvidovre Lokalhistoriske Selskab stiftes, Medborgerhuset indvies, biblioteket bliver sekretariat for Hvidovre Filmklub

1974 Biblioteket yder sekretariatsbistand til kommunens foreninger, Avedøre bliver overført fra Glostrup til Hvidovre Kommune, Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv oprettes og placeres i Medborgerhusets underetage

1975 Avedøre Bibliotek åbner i nye lokaler på Enghøjskolen

1976 Musiklivet i Hvidovre vurderes, Børnebiblioteket starter udlån af dias-serier, der oprettes arbejdspladsbibliotek på Irma A/S

1977 Udlån af lydbøger til voksne starter, Holmegård og Friheden biblioteker udvides

1978 Der startes udlån af lydbøger til børn, Avedøre Bibliotek åbner i en ny selvstændig bygning

1979 Hvidovre Musikråd stiftes med biblioteket som sekretariat, Lydavisen starter

1980

1983 Hvidovre Kommunes Biblioteker, Bibliotekstilsynet og Kommunernes Landsforening samarbejder om et projekt om prioriteringsmetoder i biblioteksvæsenet. Der udarbejdes en stor brugerundersøgelse

1984 Alle fire biblioteker deltager i kulturoffensiven: Et land, som har glemt sin kultur, er som et menneske, der har glemt sine drømme

1984 Videoværkstedet åbner i november

1986 etableres de første terminaler, i første omgang dog ikke til publikum

1986 oprettes Indlæsningstjenesten.

1987 vedtog Kommunalbestyrelsen en besparelse, der betød en halvering i såvel personale som åbningstid på Holmegård Bibliotek. Besparelsen trådte i kraft 1. januar 1988.

1989 blev brugerrådet på Holmegård stiftet.

1990

1991 bliver bibliotekets materialer elektronisk inddateret med stregkoder. Kortkartoteket erstattes af 'Hviden' HvidovreBibliotekernes elektroniske database.

1991 bliver alle skranker på Hovedbiblioteket samlet i ny stor skranke ved indgangen.

1992 kasseres de gamle udlånsstempler og udlånsnotering sker via edb.
1992 begynder alle filialer at udlåne musik på CD for voksne.
1992 begynder udlån af videoer til børn og voksne.
1992 etableres søndagsåbent på Hovedbiblioteket i vinterhalvåret.
1992 bibliotekets eget bogbinderi nedlægges
1994 etableres Lydavisens Brugerråd.
1995 begynder udlån af Cd-rom til børn og voksne.
1995 åbner Holmegård Bibliotek for publikums brug af Internet.
1996 åbner alle bibliotekerne for Internetadgang.
1996 indføres teamorganisation
1997 renoveres Hovedbiblioteket pga. svampeskader.
1998 etableres Web-Øen på Hovedbiblioteket i samarbejde med AOF.
1998 oprettes brugerråd ved Frihedens Bibliotek og på Hovedbiblioteket
1999 gik biblioteket på Internettet med 1. version af vores egen hjemmeside www.hvidovrebib.dk
1999 ophører Hovedbiblioteket med søndagsåbent. Til gengæld får Hovedbiblioteket åbent hver mandag til kl. 21.
1999 Frihedens Bibliotek flytter i midlertidige lokaler i pavillon på Hvidovre Enghavevej.
1999 kan brugerne selv bestille/reservere og forny materialer på hjemmesiden www.hvidovrebib.dk.
1999 opstilles selvbetjeningsautomat på Hovedbiblioteket.

2000
2000 går version 2 af bibliotekets hjemmeside på Internettet.
2000 begynder udlån af playstationspil til børn.
2000 begynder udlån af DVD-film til voksne og børn.
2000 omflyttes voksenafdelingen på Hovedbiblioteket, nye skilte opsættes og der kommer ny skranke.
2000 åbner www.bibliotek.dk – en landsdækkende biblioteksbase med mulighed for selv at bestille materialer fra alle landets biblioteker.
2001 ophører den lange åbningstid om mandagen på Hovedbiblioteket.
2001 begyndte vi at sende meddelelser til lånere på e-mail om afhentning af reserveret materiale og hjemkaldelser.
2002 blev der gennemført organisationsændringer efter anbefalinger i et udviklingsprojekt, som blev gennemført i 2001.
2002 blev børnebibliotekets samarbejde med Kulturpaletten etableret.
2002 blev projektet: På samme hammel – samarbejde med skolerne i Hvidovre – gennemført.
2002 begynder udlån af Sprogkufferter i børnebibliotekerne.
2002 begynder vores deltagelse i den landsdækkende portal: www.biblioteksvagten.dk
2002 åbner Frihedens Bibliotek i nye lokaler i Frihedens Butikscenter.
2003 blev Hvidovres lokale side på www.finfo.dk præsenteret.
2003 etableres ForbrugerINFOpunkt på Hovedbiblioteket.
2004 får vi ny hjemmeside
2004 bliver der indført selvbetjening på Frihedens Bibliotek.
2004 begynder Starthjælp til IT hver torsdag på Hovedbiblioteket.
2005 SMS-besked og selvbetjening på Holmegård
2006 forsynes alle Hovedbibliotekets materialer med chips (radiobrikker) med henblik på selvbetjening i fremtiden

Hvidovre Biblioteksvæsen

Formænd

Biblioteksbestyrelsen for Hvidovre Kommunebibliotek:
Sognerådsformand
Arnold Nielsen 1931-1942

Kommunelærer
Søren Birktoft 1943

Sognerådsformand/Borgmester
Ole Toft Sørensen 1943-1958

Borgmester
Christian Sørensen 1958-1962

Bestyrelsen for Hvidovre kommunes Børnebibliotek 1941-1966:
Sognerådsformand
Arnold Nielsen 1941-1942

Kommunelærer
Søren Birktoft 1943

Sognerådsformand/Borgmester
Ole Toft Sørensen 1943-1958

Borgmester
Christian Sørensen 1958-1962

Hvidovre Kommunebibliotek og Hvidovre kommunes Børnebibliotek sammensluttes i 1962 til én organisation med én bestyrelse.

Formand
Borgmester Christian Sørensen 1962-1966

Udvalget for kulturelle anliggender / Kulturelt udvalg / Kultur- og fritidsudvalget:
Viceborgmester
Svend Aagesen 1962-1966

Kommunalbestyrelsesmedlem
Svend Rehling Sørensen 1966-1970

Kommunalbestyrelsesmedlem
Herluf Rasmussen 1970-1974

Kommunalbestyrelsesmedlem
Palle Voigt 1974-1978

Viceborgmester
Inge Larsen 1978-1979

Kommunalbestyrelsesmedlem
Hanna Jensen 1979-1990

Kommunalbestyrelsesmedlem
Kaj Andersen 1990-1994

Kommunalbestyrelsesmedlem
Arne Bech 1994-1998

Kommunalbestyrelsesmedlem
Milton Graff Pedersen 1998-2006

Kommunalbestyrelsesmedlem
Allan Fredskov 2006-

Biblioteksledere 1931-

Porcelænsarbejder
Sofus Hansen 1931-1932

Billedskærer
Axel Jessen 1932-1943

Stadsbibliotekar
Eva Raae Schultz 1943-1978

Stadsbibliotekar
Dan Heinsen 1978-1985

Stadsbibliotekar
Mikael Joen Jakobsen 1985-1989

Stadsbibliotekar
Sus Rostrup 1989-2000

Bibliotekschef
Kim Rømer Krogh 2000-

Litteratur om HvidovreBibliotekerne

Bøger

02.11
Hvidovre Medborgerhus. – [S.l.] : [s.n.], [1974]. – 28 sider: ill.
Indhold: Medborgerhusets tilblivelse; Projektering og byggeri; Husets funktion; Husets teknik

02.15
Hvidovre Kommunes Biblioteker. Avedøre Filialbibliotek Biblioteksbetjening af indvandrere på Avedøre Bibliotek: rapport 1982 / [Hvidovre Kommunes Biblioteker]; [fotos ... af Kurt Jacobsen]. –
[Hvidovre]: Hvidovre Kommunes Biblioteker, [1982]. – 87 sider: ill. ; 30 cm
Udarbejdet af en arbejdsgruppe på Avedøre Filialbibliotek

02.4 Hvidovre
Biblioteksplan. – Hvidovre: Hvidovre Kommunes Biblioteker, 1987-1988. – 3 bind: ill.
Emne: Hvidovre * folkebiblioteker * biblioteksplanlægning
Bind 1: Statusbeskrivelse. – 1987. – 44 sider
Bind 2: Program og perspektivdel. – 1987. – 27 blade; 30 cm
Bind 2: Program og perspektivdel 1988-1998. – [Ny udgave]. – 1988. – 13 blade; 30 cm

02.4 Hvidovre
Frihedens Bibliotek: 25 års jubilæum lørdag d. 5. marts 1994. –
[Hvidovre]: Frihedens Bibliotek, 1994. – 19 sider: ill. ; 30 cm På omslaget: Jubi 25

02.4 Hvidovre
Ottosen, Anne Marie
Frihedens Bibliotek: et moderne bibliotek / Anne Marie Ottosen. – [Hvidovre]: [Eget Forlag], [2000]. – 28 blade
Projektopgave i kurset: Moderne børnekulturel formidling – en efteruddannelseslinje, Danmarks Biblioteksskole, 1999

02.4 Hvidovre
Schultz, Eva Raae
Hvidovre Kommunebibliotek 1931-1981: kommenteret tidstavle / [af] Eva Raae Schultz. –
[Hvidovre]: Hvidovre kommunes biblioteker, 1981. – 99 sider: ill. ; 30 cm

Artikler

02.11 Koefoed, Ingerlise
Det nye hovedbibliotek i Hvidovre
I: Bogens verden. – Årg. 55, nr. 1 (1973).
– S. 2-6: ill.

02.15
Multikulturel fra fødslen / Pia Møller, interview med Jonna Rosenmeier
I: Biblioteksspressen. – 2002, nr. 4. – S. 100-102
I Avedøre Stationsby har biblioteket siden 1979 betjent flygtninge og indvandrere, der udgør en tredjedel af de 6.000 beboere

02.19
Videoværkstedet Hvidovre / Lisbeth Vestergaard, Franco Invernizzi. *Bag om virkeligheden* / Inga Bjørn
I: Biblioteksarbejde. – Årg. 7, nr. 19 (1986).
– S. 38-52
Videoværksted på hovedbiblioteket

37.86
Medborgerhus i Hvidovre – efter svensk mønster
I: Byggeforum. – Årg. 38, nr. 3/4 (1975).
– S. 26-27, 29: ill.

Foto: Ebbe Forup

Bagside:
Holmegård Bibliotek
Avedøre Bibliotek
Frihedens Bibliotek

Foto: Ebbe Forup

HVIDOVRE
KOMMUNE